

ACTA ERUDITORUM

publicata Lipsiæ

Calendis Octobris Anni MDC LXXXVII.

L' ANTIQUITE' DES TEMS RE'TABLIE,

id est:

ANTIQUITAS TEMPORUM RESTITUTA
& defensa contra Judæos & recentiores Chronologos.

Parisiis, apud J. Boudot. &c. 1687. in 4.

EX Actis superioris mensis patuit, qua ratione antiquitatem orbis ac sigillatim Judaicæ gentis restituendam esse contendat Autor hujus libri anonymus, quem *Paulum Pezronium* esse, fide amicorum retulimus. Pergit is c. XII. ad antiquitatem *Chaldeo-Babyloniorum*. Cumque *Erranius*, (quem *Herennium Philonem Byblium* appellari mavult *G. J. Vossius* L. II. de H. Gr. c. 10.) *Babylonem* 1002. annis ante *Semiramidis* regnum conditam, author fuerit, id anno ab O. C. 2630, a diluvio 374, a morte *Noachi* 30 factum fuisse, *Pezronius* colligit. Et hactenus quidem amice cohabitasse putat homines, quamdiu nimirum *Sem* in vivis erat, illosq; auctoritate sua in officio continebat. At, [loquimur ex *Pezronii* mente,] cum is a. æt. 600, mundi 2758. obiisset, illorum concordia sensim expiravit, donec anno circiter 2767 *Nemrod* gentibus persuaderet, ut *Babylonem* muris cingerent & turri auferent. Sed superior vis conatibus his obstitit. Vicennio enim post, sub *Phalegi* nativitatem, A. M. 2787, in universas orbis plagas disperguntur. Tunc *Nemrod* *Chami* nepos, quem in Arabia sedes querere parerat, *Assurem* *Babylone* expellit, ac Monarchiam *Babylonicam* orditur.

ditur. Assur versus superiorem Tigridis partem delatus, *Nineve* Assyriæ metropolin, Babylonis æmulam condit. Nemrod aut trecentis annis regnavit, aut, quod magis vero simile, post ejus fata anarchia fuit. Anno demum 3087. incipit epocha Regum septem Chaldæorum, & a. 3312. epocha Regum Arabum, qui Babylonis regnum Chaldæis ereptum sibi vindicarunt. Nomina & annos horum Regum post *Julium Africanum*, *Eusebium* & *Georgium Syncellum* memoria prodiderunt. Regnavit nempe e Chaldæis *Evechous* a. 6. m. 8. *Chomasbolus* a. 7. m. 6. *Porus* a. 35. *Nechubes* a. 43. *Abius* a. 48. *Oniballus* a. 40. *Chinzirus* a. 45. Summa: A. 225. Ex Arabibus *Mardocentes*, (qui idem est cum deastro Merodach: *Jer. L. 2.*), epocham alteram auspicatur regnatque a. 45. Sequitur *Anonymus*, qui regn. a. 40. Hinc *Sismordacus* regnat a. 28. Succedit *Nadius* aut *Nabius*, idem cum deastro Nabo, *Es. XLVI. 1.* regnatque a. 37. Quintus est *Parannus*, qui a. 40. imperavit. *Nabonnadus* denique (qui aliis Nabonnidus,) post 25. regiminis annos, epocham, annos 215. complexam, terminat.

Tredecim hos monarchas chimæricos vulgo appellant, sed, si *Pezronium* audias, summa injuria. Audiamus ejus argumenta. *Arrianus* l. VII de gestis Alexandri, complura Regum veterum Assyriorum sepulchra, tempore Alexandri Magni Babylonis paludibus & arundinetis sepulta jacuisse commemorat. Atqui ea non fuisse videntur Nabuchodonosoris majorumve ejus. Ille enim ante a. 240. solum obierat, operamque dubio procul dederat, ut suum majorumque suorum, (quorum vetustissimus Nabonassar ante sequiseculum duntaxat decesserat,) monumenta a situ & squalore repurgaret. Unde consequi videtur, monumenta illa fuisse illorum regum, qui inde a Nimrodo ad Belum usque regnum obtinuerunt. Rationem vero, cur reges, qui inde a *Belo* usque ad *Sardanapalum* Assyriorum imperio potiti sunt, ab *Arriano* intellectos non suspicatus fuerit *Pezronius*, hanc fuisse conjicimus, quod non *Babylon*, sed *Nineve* regia horum sedes fuerit, unde sepulchra Babylonis paludibus tecta ad illos haud pertinuisse, verosimile videri ei potuit. 2.) *Diodorus Siculus* l. 2. c. 64. p. 90, Chaldæa regem a *Nino* R. *Nineves*, & *Arieo* Arabum Rege, conjunctis viribus victum fuisse, refert. Pro *Nino* tamen *Belum* ejus patrem nominatum maluisse

huisset Pezronius, qui inde saltem hoc sequi putat, ante *Belum Ninumque* Chaldaeam reges habuisse. Quod si tibi persuaderi patieris, facilius sane largieris, Chaldaeam regem a Diodoro memoratum fuisse *Nabonnidum*.

Huic igitur *Nabonnido*, juxta *G. Syncellum* Chron. p. 90. 92, successerunt, *Assyriacumque* seu *Nineviticum* imperiū Chaldaico seu *Babylonico* regno junctum tenuere *Assyrii Reges XLI*, annis integris 1460. Illorum primus *Belus*, *Ninus* alter, ultimus *Sardanapalus* fuit. Nec differat ab hoc Syncelli calculo *Diodorus Siculus* Hist. l. II. p. 115, dum Assyriacam Monarchiam a Nino usque ad Sardanapalum substituisse ait plus 1400. annis. Jam vero Sardanapalus periit, regnumque Medorum ortum est, sub Arbace Medo, & (juxta *Eusebium* Chron. p. 37. & 145, ut & *Syncellum* Chronogr. p. 185.) sub *Ariphrone* Phereclis filio, non Atheniensium Archonte perpetuo, & hujus quidem anno IV, si Chronologo nostro fides, qui illum annum coincidere pronuntiat cum A. M. 4987, anno a dispersione populorum & regno Nemrodi 2200, a. ante Romam conditam 133, anno denique 886. ante initium *Æræ Christi* non confundendum cum *auxo* natiuitatis *Christi*, qui est A. M. 5868, cum *aræ Christi* vulgarem anno demum mundi 5873, h. e. a. 44. a primo Augusti consulatione, & A. V. C. 754. incipiendam esse, Pezronius c. XI. monuerit. Porro *Justinus* l. 1. Hist. c. 6. Medorum imperium substituisse testatur. annis 350, ab Arbace usque ad Cyrum, qui A. M. 5337. Perficam Monarchiam condidit. Subtractis autem 350 a 5337, remanet A. 4987, quem natalem *Medici Regni* statuerat Pezronius. Huc item facit, quod *Vellejus Paterculus* l. 1. c. 6. Assyriorum imperium desisse dicit tempore *Lycurgi*. At hic Ariphronis coætaneus fuit. Ludis enim olympicis interfuit, quos *Iphitus* Elide edidit A. M. 4989, centum & octo annis ante Olympiadem Græcorum vulgarem primam, qua *Corœbus* vicit, quæque in A. M. 5079. incidit.

Supposito igitur, Sardanapalum A. M. 4987. periisse, facile erit cuivis epochæ Regum Chaldaeorum annum mundi assignare. Nam subtractis a 4987 annis 1460. regum XLI Assyriorum, initium epochæ hujus tertie incidet in A. M. 3527. Ab a. 3527. subtrahite annos Regum Arabum 215. Habebis A. M. 3312, quo epocha II. cœpit. Hinc porro subtrahite Epochæ primæ annos 225. Remanebit

nebit annus 3087, quo Evechous imperare cœpit. Quod si statuas, *Nemrodi* auspiciis a. 2787 turrim *Babylonicam* extractam fuisse, consequetur sane, *Nemrodum* aut tercentis annis imperasse; aut post ejus mortem interregnum fuisse, aut (quod addimus,) regnasse quosdam, quorum memoria penitus intercudit; donec a. 3087. celebrior illa *Chaldæorum* epocha prima per *Evechoum* inciperet.

Hæc de veteri regno *Chaldeo-Assyriaco*. Nunc de regnis recentioribus, tum *Ninevitico-Assyriaco*, tum *Babylonico-Chaldeo*. Illud cœpit A. M. 5011, auspiciis *Nini* cujusdam Junioris, quem *Sardanapalo* successisse, autor est *Castor*, citatus *Eusebio* Chron. Græc. p. 46. & *Syncello* Chronogr. p. 205. Hujus successores fuerunt cum aliis *Sacchoras* & *Tilgath*, quorum nomina *Æliano* L. XII. H. Anim. c. 21. accepta referenda sunt. Secuti sunt *Phul*, *Teglath-Phalassar*, *Salmanassar*, *Sennacherib*, *Assaraddon* *Sennacheribi* filius, victor *Manassis* R. Judæ & *Regebeli* Regis *Chaldæo-Babylonici*, parens Regis illius, quem canon *Ptolomæi Saosdochinum*, liber *Judith Nabuchodonosorem* appellat. Ultimus fuit *Ciniladan*, cui *Sarac* cognomen fuisse ex *Alexandro Polyhistoro* novimus. Hic victus a *Cyaxare* Medorum rege & *Nabopollassare* rebellis, se cum regia igne lubens perdidit, a. 16. Josiæ, a. 3. a missione *Jeremiæ* prophetæ, a. ante Æ. C. 625, A. M. 5248. adeoque anno 237, ex quo novum hoc regnum *Ninevitico-Assyriacum* cœperat.

Chaldeo-Babylonii tulerunt jugum, quod *Arbaces* Medorum Rex, victo *Sardanapalo*, A. 4987. ipsis imposuerat, donec *Nabonassar* *Babylonis* imperium *Medis* ereptum sibi assereret, eo tempore, quo *Artæus* sextus *Medorum* Rex bello contra *Cadusios* occupabatur, *Jothamo* regnum *Judæ* moderante, die 26. Febr. A. 1. Olymp. IIX, anno V. C. 6, ante Æ. C. 747. A. M. 5126. Ab hoc enim celeberrimo temporis momento incipit Æra *Nabonassaris*. Conferatur *Censorinus* de die natali c. 21. Substitit hoc regnum annos 67. sub X. Regibus indigenis, quorum primus *Nabonassar*, ultimus *Regebelus*, de quibus *Canonem Ptolomæi* consuluisse operæ pretium est. Anno quippe 5193 *Assaraddon* octavus *Ninevitarum* rex regnum hoc *Chaldeo-Babylonicum* armata manu imperio suo junxit. At A. M. 5248 *Cyaxares* I. *Medorum* Rex, cum proditione *Nabopollas-*

*pollassar*is Satrapæ Chaldææ ducisque exercituum Ciniladanis, Nineven cepisset funditusque evertisset, in proditionis pramium *Nabopollassari* imperium *Babylonico-Chaldeum* concessit. Is regnavit a. 21. habuitque successorem filium *Nabuchodonosorem Magnum*, qui A. M. 5287 Hierosolymam expugnavit, regnavit autem annos 43. Successerunt *Evilmerodach* ejus filius a. 5312; *Neriglissar* *Nabuchodonosoris* gener a. 5314; *Laborsoarchod* *Neriglissaris* filius a. 5318. Regnavit hic 9. menses tantum, adeoque eodem anno *Balthassar* seu *Nabonidus II* *Evilmerodachi* filius, summa rerum potitur. Anno denique 5335 *Cyaxares II* qui *Dan. V. 31.* *Darius Medus* appellatur, *Cyri* ducis suarum copiarum ope usus, expugnat *Babylonem*, huicque regno finem imponit, ex quo inde a *Nimrodo* annos 2531, ab *Evechoo* annos 2231, a *Mardocente* a. 2006, a *Belo* a. 1791, a *Nabonassare* annos 209, a *Nabopollassare* 87 annos substititisset. Biennio post, anno nempe 5337, *Cyaxares II.* moritur, *Cyrus*que regnum *Medicum* in *Monarchiam Medo-Persicam* convertit.

Capite sequenti XIII doctissimus Autor antiquitates *Ægyptiacas* majoribus adhuc tenebris horrentes illustrare satagit. Cumque *Chronicon* illud *vetus Ægyptiacum*, quod *Syncellus* creberime laudat, quodque *Pezronius* ipso *Manethone Sebennyta* antiquius esse credit, *Ægypti* reges in *Auritas* seu *Deos*, porro in *Mestraeos* seu *Semideos*, ac denique in *Ægyptios* seu *homines* distinguat, Chronologus noster *Deos* illos cum 33984 imperii sui annis, ceu mera ambitiosa gentis signenta, merito explodit. De *Mestrais* vero ita sentit. Verosimile putat, unumquemque e tribus *Noæ* filiis, quarto minimum post diluvium seculo, illam orbis partem occupasse, ad quam per supremam patris voluntatem jus nactus fuerat, & sigillatim quidem *Chamum* aut ejus saltem filium *Mizraim*, (qui *Græcis Mestraim* vel *Mesraim* pronunciat, in *Ægypto* sedem fixisse, unde ea terra *Chami* Ps. CIV. (Ebr. CV.) v. 23, & 27, item Psal. CV. (Ebr. CVI.) v. 22, nec non ארץ מצרים *Terra Mestraim* passim in Bibliis vocetur. Hinc *Syncellum* Chronogr. p. 37. 38. 79. scribere: *Ex quo a Mestraim secundo Chami filio Ægyptus primum habitata est, ad hoc usque tempus, ab Hebræis, Syris & Arabibus καλεῖται ἢ χῶρος Μεστραῖα, regio vocatur Mestraa.* Eadem de causa primos *Ægypti* incolas in *Veteri Chronico Mestraeos* appellari. Cumque ii ibidem

annis 217 rexisse (vel potius incoluisse) Ægyptum dicantur, antequam *Menes* dynastias Ægyptiorum ordiretur, id quod (juxta mox secuturam demonstrationem) contigit A. M. 2904, a diluvio 648: Hinc annos illos *Mestraorum* incepisse A. M. 2687, a diluvio 430, hocque anno *Mestramin* Ægyptum primitus delatum fuisse, concludit Autor.

Sed missis obscurioribus illis *Semideis* seu *Mestrais*, ad Dynastias XXX *Hominum* seu Regum Ægyptiorum pergimus. *Herodoti*, *Manethonis*, *Eratosthenis*, *Apollodori*, *Diodori Siculi*, *Josephi*, *Julii Africani*, *Eusebii* atque *Syncelli* suffragiis ἀνακτιπρωτος constat, *Menem* omnium primum Ægypti Regem fuisse. Hujus ævum indagari posse credit Noster, si *Pharaonem* illum, sub quo *Israëlitæ* Ægypto egressi sunt, quique successit Regi sub auspicia egressus mari Erythræo submerso, *Themofin* vel *Amofin* fuisse, veteribus *capite VIII.* citatis consentias. Exodus quippe (juxta cap. VII.) incidit in A. M. 3943. A Mene vero usque ad *Themofin* anni omnino 1039. effluxerunt. Nam post *Semideos*, quos vocant, in Ægypto inferiori seu Delta, quindecim primo generationes h. e. Reges fuerunt, juxta *Chronicon* illud pervetustum Ægyptiacum apud *Syncellum* p. 51. Nomina & annos horum regum ex *Eusebio* & *Syncello* ita excerptit *Pezronius*: *Menes* regnavit a. 62, *Curudes* a. 63, *Spanius* a. 36, duo anonymi a. 72, *Sefonchos* a. 49, *Amenemes* a. 29, *Amofis* a. 32, *Acesephtres* a. 13, *Achoreus* a. 9, *Amiyses* a. 4, *Chamois* a. 12, *Amesises* a. 65, *Anonymus* a. 14, *Use* a. 50. Summa generationum XV, anni 510. [Notandum, *Syncellum* XVII Reges recensere. Sed veteris *Chronici* major est autoritas. Unde *Aristarchum* nomen Græcum, & *Serapin* nomen deastris, ex laterculo Ægyptiorum seu *Hominum* eliminare *Pezronius* ausus est.] Generationes illas quindecim juxta idem *Chronicon* mox secuta est *Dynastia XVI*, quæ *Tanitarum* dicitur. Eam constituunt Reges VIII, *Ramesse* regnavit a. 29, *Ramesse-Menes* a. 15, *Thyfi-Mares* a. 31, *Ramesse-Seos* a. 23, *Ramesse-Menos* a. 19, *Ramesse-Bactis* a. 39, *Ramesse-Vaphris* a. 29, *Concharis* a. 5. Summa: *Tanita* regnarunt annos 190. Sic sane anno quinto *Concharis* complentur anni septingenti, ut est apud *Syncellum* p. 103. Successit *Dynastia XVII Pastorum*, in qua regnarunt in eadem *Tanitarum* urbe *Salatis* annos 19, *Beon* a.

44, *Apachnas* a. 36, *Apophis* a. 61, *Taniis* a. 50, *Certos* a. 44, *Asfis* a. 49: Substitit ergo Dynastia XVII annis 303. Pastores dein armata manu Ægypto expulit *Alisphragmuthosis*. [Sic enim *Pezronius* constanter vocat, quem *Syncelli* editio Parisiensis a *Jacobo Goar* curata, *Marshamus*, & quis non? *Misphragmuthosin* appellant.] Hic Autori nostro Pharaon ille esse putatur, qui mari rubro submersus est. Successorem enim habuit *Themosis* vel *Amosis*, quo regnante Israelitas exiisse, dictum est. Is igitur regnavit a. 36. Hinc sequens calculus emergit: Conficiunt

<i>Generaciones illa XV a Mene incipientes</i>	a.	510.
<i>Dynastia XVI Tanitarum</i>	a.	190.
<i>Dynastia XVII Pastorum</i>	a.	303.
<i>Regimen Alisphragmuthosis, cui Themosis successit,</i>	a.	36.

Summa annorum inde a Mene usque ad Themosis elapsorum a. 1039.
Hunc Annum 1939. subtrahe ab anno exodi, qui est A. M. 3943.
Remanebit A. M. 2904, qui est annus a diluvio 648, & a Phalego nato 117. Atque sic hoc ipso anno MENEM Dynastiarum Ægyptiacarum fundamenta jecisse, demonstrasse se putat Chronographus noster.

Ab hoc Mene usque ad *Nectanebum*, quem *Darius Ochus* A. M. 553. regno exiit, a *Manethone* & *Jul. Africano* numerantur DYNASTIÆ XXX, quarum XVII priores maximam partem *collaterales*, reliquas *consecutivas* statuit *Pezronius*. Verosimile putat, *Menen Thiniten* monarcham fuisse totius Ægypti, patremque *Athotis*, quem *Thebaidis* seu Ægypti superioris, *Curudis*, quem *Delta* seu Ægypti inferioris, & *Necherophis*, quem *Memphos* regem fecerit. *Athotim* vitam functum duobus filiis *Thebaidem* suam partiendam reliquisse, ea lege, ut superiorem partem, [in qua *Theba* seu *Diospolis Magna*,] *Athores II*, inferiorem, [in qua *Thinitarum* civitas eminebat,] *Cencenes* obtineret. Sic & Ægyptum inferiorem vertente tempore in plura regna disceptam, pluribus simul dynastis paruisse, *Heliopolitanis* puta, *Diospolitans*, *Heracléopolitanis*, *Tanitis*, *Xoitis*. Apponamus epitomen *Chronologia Ægyptiacæ Pezronianæ*, unde patebit, quænam dynastia coexistierint. Quota vero quævis Dynastia *Manethoni* numeretur, ex numeris marginalibus patebit.

- I. A. 2904 *Menes* Dynastiam *Thinitarum* I. constituit, quæ annis substitit 253. A. 2964 *Arhotis* ejus filius biennio ante mortem patris *Thebis* Rex constituitur, unde Reges *Thebani* XCI descendunt, qui regnarunt ultra 2225. annos, donec *Sabbacon* *Æthiopiæ* Rex *Thebas* expugnaret. A. 2966 *Menes* moritur a. regni 62. Succedit ei in regno tum *Thinitico*, tum *Thebæo* primogenitus *Athotis*, mortuus A. M. 3023, cum regnasset annos 59 *Thebis* & 57 in *Thinitarum* civitate, relinquitque Regnum *Thebæum* *Arhoti* II, qui regnavit annos 32, *Thiniticum* vero *Cenceni*, cui ortum *Principes Thinitarum* debent in duas dynastias distincti. Alter *Menis* filius *Curudes*, eodem anno 2966 *Ægypto* inferiori potitur, regiaque sede *Heliopoli* constituta, regnat annos 63. Eodem denique anno
- III. *Necherophes*, aut *Menis* filius, aut regni inuasor, *Memphiticam* Dynastiam I. condit, quæ annis 214. substitit. A. 3157 *Bochus* mortuo
- II. *Bienache*, *Menis* trinepote, *Dynastiam* II. *Thinitarum* annos 302
- IV. duraturam, orditur. A. 3180 *Memphitarum* *Dynastia* II. a *Sori*
- XI. conditur, annisque 208. subsistit. A. 3290 *Dynastia* *Diospolitano- rum* I. incipit subsistitque a. 59. Hi ortum suum referebant ad
- IX. *Curudem*, non minus ac *Heracleopolitæ*, quorum *Dynastiam* I. a. 1319
- X. *Achthoes* auspiciatus est. Desiit illa a. 3419, quo *Dynastia* eorundem II. incipit incerto auctore; substitit hæc annos 185. A. 3349
- XII. *Dynastiam* *Diospolitano- rum* II. incipit *Sezonchoris*, *Ammenemis* ultimi *Dynastiæ* I. principis filius. Duravit ea annos 160. A. 3388 *Dynastia* *Memphitarum* III, *Othois* auspiciis, conditur & per annos
- VI. 217. subsistit. A. 3414 *Tanitarum* *Dynastia* I. a *Ramessè* conditur, subsistitque annos 190, *Heliopolitano* regno destructo. *Pammus* decimus nonus a *Mene* *Thebarum* rex A. 3459. evertit *Dynastias*
- XVI. *Thinitarum*, cujus reliquæ anno sequenti in *Dynastiam* *Elephantino- rum* coalescunt, quam *Ufercheres* cum octo successoribus annis 248. composuerunt. Idem *Pammus* *Memphitas* a. 3485. armis subactos *Thebæo* suo regno jungit. Nec *Thebæum* jugum excutere ipsis licet ante annum 3605, quo obiit *Nitocris*, quæ annis 12. regnum *Thebæo-Memphiticum* obtinuerat. Interea a. 3509. *Dynastia* *Dios-*
- XIII. *politano- rum* III. oritur, annosque 184. subsistit, sub 60. regibus.
- XIV. A. 3603 *Dynastia* *Xoitarum* erigitur, ea fini, ut *Pastores* a terminis *Ægypti* inferioris, in quam crebro incurSIONEM faciebant, arcerentur.

tur. Substitit illa a. 184. Anno 3604 Pastores Arabes aut Phœnicii, destructis Dynastiis Heracleopolitana & Tanitica prioribus, *Dynastiam PASTORUM* seu *Tanitarum II.* condunt. Regnant pastores VII annis 303. A. 3609 *Memphitica Dynastia* suam *IV* incipiunt, sub LXX. regulis, quorum quilibet uno die imperat. Annum sequentem *Dynastia V Memphitica* natalem habet, substititque sub 5. regibus seculo integro. *Dynastia IV Diospolitianorum* ab anno 3693 usque ad annum 3943 substitit. A. 3706 *Apophis IV* Pastorum rex, Mempheos regnum excindit, cum a Necherophe annis retro 740. conditum fuisset. Eodem anno *Joseph Potiphari* venditur. A. 3708 *Elephantinorum*, & a. 3687 *Xoitarum Dynastia* finiuntur. A. 3798 *Joseph*, *Apophis* & *Tania* Pharaonum prorex, obit. A. 3907 *Tanitarum II.* seu *Pastorum* dynastia ab *Alisphragmuthosi* ultimo *IV.* dynastia *Diospolitianæ* principe, *Thebanorum* auxiliis uso, evertitur. Mutant hac ratione *Israelitæ* dominum, non servitutem, donec A. 3943 *Alisphragmuthosi* post regnum annorum 36. aquis maris rubri mergeretur, ejusque filius *Amosis Dynastia V Diospolitianorum* ordiretur, ac *Israelitæ* *Egypto* egressi, legem in deserto acciperent.

XVII.
VII.

IX.
XV.

XVIII.

Eo tempore, quo *Delta Memphisque* imperio *Amosis* suberant, *Thebis* summa rerum potiebatur *Amuthanteus*, rex a *Mene* trigessimus octavus. Sunt vero *Thebe* eadem cum *magna Diospoli*; unde homonymia deceptum *Marshamum Thebeos* cum *Diospolitianis*, qui in *parva Diospoli* regiam sedem habebant, confudisse, & *Amosin Amuthanteo* successorem dedisse, *Pezronius* notat, cum tamen *Amuthanteum* *LIII* alii successores exceperint, quorum nomina *Apolodorus* annotaverat.

Dynastia V. Diospolitiana annis 393 juxta *Josephum* l. i. contra *Apionem* & *Tertullianum* *Apolog.* c. 19. substitit. Quapropter *Pezronius* annos regum, qui alias 333 conficerent, apud *Josephum* emendat, tribuitque *Acencheri primo* annos 32 juxta *Julium Africanum*, *Rhatorii* annos 39 juxta *Eusebium*, & *Ramesi* annos 11.

Dynastia Diospolitianorum sextam exorsus est A. M. 4336 *Sethosis*, qui Græcis *Sesostris*. Atqui hujus frater *Danaus* successit *Stbenelo* Argivorum regi, tribus seculis ante *Ilii* excidium. Unde graviter fert *Pezronius*, quod *Marshamus*, (cujus uti ingenium

XIX.

variamque sectionem merito veneratur, ita lapsus, quos putat, *libere* notat,) *Sethosim* vel *Sesoftrim* cum *Sesac*, aut *Sesonchobside*, vel *Sezonchi* Roboami coætaneo confuderit, cum quatuor seculis *Sesoftris* *Sezonchi* antiquior sit, illeque *Dynastiam XIX*, seu *VI Diospolitianorum*, hic *XXII Bubastitarum* auspiciatus fuerit.

Cum vero *Diospolitianorum Dynastia VI*. annis 234 floruisse, secuta est *A. 4570 VII*. seu ultima eorundem *Dynastia*, quæ reges 12, annos 178 complectitur. *Dynastia Tanitarum III*. in illius locum successit a. 4748 autore *Smende*, cujus successor *Pfusennes I*. est *Pharao Salomonis* *foer*, 3. *Reg. IX*, 16. memoratus. *Pfusennes II*. eam finit, quem *A. M. 4878*, anno *Salomonis 66*, *Bubastitæ* imperio exuerunt. Inter *Bubastitas*, qui *Dynastiam XXII*. annis 120. constituerunt, primum locum obtinet *Sezonchis* seu *Sesac*, ex 3. *Reg. XI*, 40. *XIV*, 25. notissimus.

Anno demum 4998 jugum *Bubastitarum Tanitæ* excusserunt, *XXIII*. & hinc *quarta* illorum *Dynastia* usque ad annum 5087 continuata *XXIV*. fuit. At tunc sub *Gnephacto* & *Bocchori Dynastia Saitarum* cœpit, quæ finem habuit a. 5131, cum *Sabbacon* *Æthiopum Arabumve* Rex, capto & combusto *Bocchori*, everlisque *Thebis*, (quas *Nabum c. III*, 8. *No-Ammon*, h. e. habitationem *Jovis Hammonis*, vel *Δίοςπολιω* appellat,) *Dynastiam Æthiopum* auspiciatus est. Constat ea generationibus III, annis 44. *Sabbacon* anno regni 12 *Ægypti* imperium *Sue* vel *Suecho*, qui 4. *Reg. XVII*, 4. *So* vel *Sua* audit, reliquit, in *Æthiopiam* reversus. Moritur *Suechus* a. regni 12. successorem nactus *Taracam* filium, ad quem *Ezechias* nuncios misit, ut secum societatem belli contra *Sennacheribum* iniret. Consentit *Taraca*, & contra *Senacheribum* arma movet, sed vincitur. Unde nil emolumenti ad *Judæos* ex *Ægyptiorum* auxiliis redundat, *Esai. XXX*, *XXXI*. Frustra dein *Pelusum*, & mox *Hierosolymas* obsedit *Assyriorum* Rex. *Taraca* anno regni 20 obiit. Quo audito *Sabbacon* rediit & *Ægypti* imperium suscepit annis adhuc sex. Unde *Herodoto* 50. annis imperasse memoratur. Circa regiminis sui finem vicit *Nechaonem I*. *Regem Saitarum*, obiitque a. 5181.

Sed paulo ante alia duo regna in *Ægypto* exorta fuerant. Cum enim *A. 5131* *Æthiopes* in *Ægyptum* excurrissent, imperitabat *Memphi Anysis* quidam, sed advenis illis se imparem sentiens, in palu-

in palustria aufugiebat. At duodecennio post, cum Sabbacon Ægypto discessisset, postliminio ad thronum rediit. Mortuus tandem *Sethonem* Vulcani sacerdotem successorem habuit a. 5156 circiter. Eodem tempore *Stephinales Dynastia Saitarum II.* fundamenta XXVI. jacet, dum *Memphis* Anyfis, Sue *Tanin* tenerent. *Stephinate* excipit a. 5166 *Nechepsos*, Taracæ & Sethonis coætaneus. *Nechepsion* sequitur *Nechao I.* a. 5172, sed a. 5180 a Sabbacone vidus trucidatur. Sabbacone mortuo, totius *Delta* regnum, in tres hactenus *Dynastias* discretum, solus *Sethon* occupat. Moritur a. 5186. Post anarchiam 2. annorū, *XII Nomarcha* constituuntur. Hæc vero regiminis forma sublata est a. 5203, quo *Psammetichus*, qui post patris *Nechaonis I.* cadem in Syriam aufugerat, vertente autem tempore *Nomarcha Saitarum* evaserat, ab Ionibus & Caribus adjunctus Collegas Ægypto expellit, & ex *Nomarcha Monarcha totius Ægypti* fit. Et hoc quidem tempore *Dynastia XXIII* aut nata aut renata fuit. Successit a. 5257 illius filius *Nechao II.*, de quo vide 2. *Paral. XXXV. 4. Reg. XXIII, XXIV. Jerem. XLVI. &c.* Regnavit annos 16. Hujus filius *Psammiss* vel *Psammetichus* r. a. 6. & successorem habuit *Apriem* vel *Vaphrem*, *Jer. XLIV, 30. Ezech. XXIX. 3. XXXI. &c.* memoratum. *Partamis*, aut, si mavis, *Amosis* eum regno & vita privavit. *Amoseos* filius *Psammenitus* vel *Psammacherites* paria passus est a *Cambyse* a. 5348, unde *Perfarum Dynastia* incipit. Notissimi sunt hujus successores *Smerdes*, *Darius Hystaspis*, *Xerxes*, *Artaxerxes Longimanus*, *Xerxes II.* & *Sogdiannus*, Longimani filii, *Darius* denique *Nothus*, sub quo a. 5460 *Amyrtæus*, *Perfarum* jugo abjecto, *Saitarum tertiam Dynastiam* est exorsus, sed & post sexennium morte sua finiit. Sequitur a. 5466 *Dynastia* quatuor regum XXIIIX.
XXIX.
XXX.
Mendeforum, annorum 32. Ultima tandem *Dynastia Sebennytarum* auspiciis *Nectanebi I.* a. 5498. incipit, destruiturque a *Dario Ocho* Rege *Perfarum*, *A. M.* 5523, anno a *Menis* imperio 2619, a. 3. *Olymp. CVII, a. 19.* ante *Monarchiam Alexandri*, anno 350 ante *eram Christi*.

Capite XIV *Chinensium* antiquitatem indagat Auctor, ducem ubique sequutus *Martinium Jesuitam*, qui *Historie Sinice* decade omnium, qui usque ad Christi nativitatem *Sinarum* imperium tenuerunt, vitas enarravit. Patet hinc, *Fohi* cum septem successoribus re-

bus regnasse annis 745, porro familiam *Hiaa* imperasse annis 441, familiam *Xanga* annis 644, familiam *Cheva* a. 876, familiam *Cyna* annis 40, familiam *Hana* annis 460, familiam *Cyna* annis 155, familiam *Tanga* a. 209, familiam *Haytai* a. 305, familiam *Sunga* a. 355, familiam *Ivena* a. 90, familiam *Taiminga* a. 276. Conficiunt numeri isti summam annorum 4596. Cumque *Zunchin* ultimus *Taimingicæ* familiæ princeps, mortem sibi intulerit A. C. 1644, subtracto hoc numero abs 4596, patebit Monarchiam Chinenfem jam annis 2952 ante Christi æram, adeoque anno mundi 2921 conditam esse.

Exiis ergo, quæ tribus his capitibus de *Babyloniorum*, *Ægyptiorum*, *Chinensiumque* antiquitate disseruit, concludit Autor, aut LXXviralem Hebræo calculo præferendam esse, aut de universa Chronologia sacra atque profana conclamatum iri. Sed de hoc viderint alii. Nos heic nil monendum putamus, nisi quod nomina propria Chaldæorum, Ægyptiorum, Sinensium eadem ratione excerpserimus, qua Autori ista scribere placuit, quamvis *varias* eorundem, sæpe etiam probatiores, forte, *lectiones* haudquaquam ignoraverimus.

Restant capita duo. Capite XV ratio redditur, cur universi pene priorum seculorum patres, finem mundi propinquum esse sibi persuaserint, faverintque Chiliafmo: quia nimirum opinioni Judaicæ innutriti fuerint, mundum post sex millia annorum periturum, quemadmodum diebus sex creatus fuerit, unoque millenario post piis traditum iri regnum terre Hierosolymitanum. Putarunt ergo Christiani universi, finem sex millium annorum jam suo ævo instare, quod non fecissent, si calculo Hebræorum Bibliorum consensissent. Clarissime sane *Origenes* dialogo contra Marcionitas: *itaq;* inquit, *sexies millesimo anno descendit (Servator) postquam ille conditor hominem finxerat, μετὰ τὸ πλάσαι τὸ δημιουργόν τ' ἀνθρώπων ἐξακχιλιοςῶν ἔτει κατ' ἤλθε.*

Capite denique XVI brevissime totius libri argumentum repetitur, adjectis tum conjectura, *R. Akibam* Aquilæ magistrum codicum Ebræorum numeros corrupisse, tum elogio LXX. interpretum. Calci totius operis subjicitur *Canon Chronologicus a creatione mundi usque ad æram Christi pertextus*, ubi synchronismus Patriarcha-

rum ac Judaeorum cum Assyriis, Egyptiis, Chinesibus, Medis porro, Persis, Graecis ac Romanis ex hypothesebus Autoris clarissime monstratur, ac tum annus mundi, tum annus ante æram Christi ex utroque latere cuilibet additur.

*JUDICIA ERUDITORUM DE SYMBO-
lo Athanasiano, studiose collecta & inter se collata
a Wilhelmo Ernesto Tentzelio.*

Francofurti & Lipsiæ, apud Aug. Boetium, 1687, in 12.

POSTquam in præfatione clarissimus Auctor dixerat de præstantia usuque Symboli Athanasiani in prisca & recenti Ecclesia, ac ejusdem versiones Germanicas, tam manuscriptas in Bibliotheca Vindobonensi, Lipsiensi & Gothana residuas, quam impressas indicaverat; rationem instituti sui exponit, ut varias eruditorum opiniones de Symboli auctore exquirat, ultimumque judicium Lectori relinquat; tum in duas sectiones totam tractationem dividit, quarum altera argumenta externa, altera interna complectitur.

In priori sectione profert primum testimonia scriptorum quarti & quinti seculi, pro *γνησιότητα* symboli allegari solita, cum negantium responsionibus; nempe Hilarii Pictaviensis, Gregorii Nazianzeni, Damasi Papæ, Gaudentii Brixienensis, Augustini, & Concilii Chalcedonensis; ubi simul de singulorum locorum & librorum veritate dispicit, quod etiam in sequentium seculorum auctoribus facit. Monet enim eos, qui Symbolum Athanasio tribuunt, novam quasi illius epocham auspiciari a concilio Toletano quarto, a quo primum in lucem prolatum sit. Qua sententia excussa, de confessione illius concilii, Psalterio Gregorii Magni, epistola Isidori Hispalensis, canone synodi Augustodunensis, synodi Herudfordiensis confessione, commentario in Boetium Bedæ supposito, tanquam septimi seculi scriptoribus agit. Dehinc ad octavum & sequentia ante reformationem secula progressum faciens, præscriptione perpetua negantem partem uti observat adversus illarum ætatum homines, quippe in critica ecclesiastica non satis versatos.

Quo præsupposito, suffragia Caroli Magni, Ahytonis Basileensis, Anonymi apud Sirmondum, Theodulfi Aurelianensis, Agobardi Lugdunensis, Friderici Ultrajectini, Anscharii Hamburgensis, Rathramni Corbeiensis, Æneæ Parisiensis, Hincmari Rhemensis, Otrfridi Weissenburgensis, Abbonis Floriacensis, Ratherii Leodicensis, Æthelstani Regis Anglorum, Gualdonis Corbeiensis, Brunonis Herbipolensis, Joannis Cypariissiotæ, Henrici Brunsvicensis, Joannis Belethi, Nicolai Hydruntini, Apocriphariorum Gregorii noni, Manuelis Calecæ, Guilielmi Durandi, Ludovici IX Galliarum Regis, Thomæ Aquinatis, Eugenii Papæ, Georgii Scholarii, ac Joannis Plufiadeni summatim colligit, singulorumque verba producit. Posthæc Pontificiorum, Lutheranorum, Reformatorum, Arminianorum, Socinianorum & aliorum recentiorum sententiam suggerit, ac Baronii de communi ecclesiarum consensu adfertum examinat. Denique negantium argumentum inficiale subjungit, partim a silentio ipsius Athanasii, partim aliorum ejusdem vel sequentis sæculi, petitum, ac Baronium cum Quenellio, Cabassutio & Alexandro committit, ostenditque, ex veterum silentio fluctuationem agentium oriri, qua tempus locunque symboli ab Athanasio conscripti, diversimode adsignant; tum ab Oudino, Vossio & aliis argumentum illud nimis extendi, dum ille Hincmarum, hic Apocripharios Gregorii IX. symboli sub Athanasii nomine primum meminisse volunt, additque Græcorum responsiones ad auctoritatem illius sibi a Latinis objectam.

In posteriori sectione tria tractat argumenta interna, a tempore, stylo & dogmatis desumi solita. Ad primū pertinet, quod Nestorii Eutychetisque, Athanasio utique recentiorum, errores Symbolo profligari volunt Carpzovius, Quenellius, & alii. Sed diversimode respondent Cornerus, ac Maimburgius. Ad alterum spectat, quod diversitatem styli allegant Vossius, Petavius, Quenellius, pluresque. Symbolum enim Latini, non Græci hominis est, Græcæque exemplaria plurimum variant. Cum autem controversum sit, an Latine sciverit Athanasius, auctor id variis argumentis adfirmat, & Cardinalis Bonæ observationem adjicit, qua Eusebius Vercellensis Athanasio in Symbolo sive componendo sive transferendo adjutor fuisse traditur. Deinde de Pelargi, Camera-

rii alio-

fii aliorumque argumento disputat, quo symbolum Athanasio abjudicant, propter diversum vocum *ἰσίας* & *ὑποστάσεως* usum. Ad tertium facit, quod cæteri quidem omnes fatentur, symbolum Athanasii cum doctrina ejus apprime consentire, soli autem Socii Arriique adseclæ diversitatem extrahere conantur. Propterea Wolzogenii, Sandii & Cingalli, (qui idem Sandius est) adserta expendit, & Combesii ac Cabassutii objectiones diluit, quorum alter observat, dictum Christi: *Pater major me est*, in symbolo non eodem modo explicari, quo in Athanasii oratione II. adversus Arianos; alter vero omissionem vocis *ὁμοσίης* urget, cui Athanasius, utpote præcipuus ejus adsertor, in Symbolo fidei a se edito omnino locum dedisset. Denique varias de Symboli auctore illorum conjecturas explorat, qui Athanasio id abjudicant; alii Eusebium Vercellensem, alii Anastasium, alii Athanasium Spirenses, alii hominem Gallum vel Hispanum, alii Vigilium Tapsensem substituunt. Singulorum opiniones prolixè discutit Auctor, & in fine plures Diatribas pari methodo pertractatas promittit, si hanc non displicuisse eruditioribus animadverterit.

ADMIRANDI ARCHIMEDIS SYRACUSANI Monumenta omnia Mathematica, ex traditione doctissimi viri, D. Francisci Maurolici.

Panormi, apud D. Cyllenium Hesperium, 1685, fol.

INter cætera *Francisci Maurolici*, Abbatis quondam Messanensis clarissimi, *ἀνέκδοτα*, (quorum non pauca fuisse, cum ex ipsius *Maurolici Cosmographia & Opusculis*, citante *Ricciolo in Chronico Astronomorum, Alm. Tomo primo*, tum literis *P. Caroli de Balsamo, Soc. Jesu*, operi præsentis præmissis, cognoscere licet,) delituere hætenus & lucubrationes in Archimedis Syracusani opera, quæ Autor hi peculiari suo studio recensuit & illustravit. Devenere autem hæc ante annos plus minus viginti in manus cujusdam *Laurentii Tomasi* Messanensis, tum quidem aromatarii, sed literis deditissimi: qui sub auspiciis, partim etiam sumtu, Senatus patrii, studio vero *Jo. Alphonsi Borelli*, insignis mathematici, præcipue adjutus, editionem Operis

Operis anno 1670 adornare cœpit; postquam scilicet idem *Borellus* ex indultis sibi a Senatu Mamertino quibusdam aliis *Maurolici* scriptionibus, commentaria hujus in Apollonii conica jam edidisset.

Procedebat interea editio, ut anno 1672 de novem tractatibus, (in tot enim *Maurolicus* Archimedeæ digesserat) sex priores typis extarent: cum malo operis & suo *Borellus*, invidia & calumniis inimicorum petitus, vitæ licet integer, Siculum vertere solum coactus est. Et hic quidem incertum, an suo ingenio, an ex commentationibus aliorum, septimum tractatum, (nam ex manuscripto *Maurolici* sex omnino priores *Tomasus* possidebat,) de numero *arene* Romæ supplevit; morte tamen præventus, postremos duos, quod facturus erat, perficere non potuit. Hæserè interim impressi libri per turbas Siculas insequentium annorum eousque penes *Tomasum*, donec Hispanis *Messana* rursum potitis, ipse sibi metuens, cum classe Gallica Sicilia excederet, fiscoque regio, cum cætera profugorum suppellectile, & has schedas occupandas relinqueret. Hæ *Panormum* postea devectæ, naufragio pleræque periere: quæ cladi superfuerunt exempla, unum alterumve, deinceps a *D. Cyllenio Hesperio* redempta sunt.

Ex his novam editionem *Panormi* ab anno 1680 molitus laudatus modo *D. Cyllenius*, cum supra omnem curam adhibitam de supplemento postremorum tractatum nihil quicquam indipisci posset, superstites sex typis denuo commisit; loco trium postremorum *arenarium*, & binos de *insidentibus humido* libros, juxta textum *Archimedis*, ex *Commandini* interpretatione, una cum exoticis illius tractatibus ex eodem *Commandino* & *Rivalto*, subjunxit.

Cæterum operi huic concinnando ansam cumprimis dedisse commentatorem *Archimedis* non incelebrem, *Eutocium Ascalonitam*, *Maurolicus* in præmio profiretur. Hujus enim, in libros de *circuli dimensione*, *sphæra & cylindro*, *equiponderantibus*, commentariis, cum multa, plus obscuritatis, quam aut jucunditatis aut utilitatis habentia, nec ad explicandum autorem conducentia, intermixta perspiceret *Autor* noster, conatus est faciliore rem via aggredi; & juvandi intellectus causa multa lemmata adjicere; multa ab *Archimede* omissa, tum ipsa principia, quæ difficultatis aliquid habere credi poterant, demonstrare. Hujus gratia *Archimedeis*

tracta-

tractatibus præparationem quandam præmittit, in qua præter principiorum demonstrationem, & duarum mediarum proportionalium inventionem, juxta veterum, *Heronis, Apollonii, Pappi, Dioclis, Platonis, Eratosthenis, Menachmi, Archytæ* placita tradit. Tractatum primum est de circuli dimensione, cujus 12 propositionibus tetragonistram *Hippocratis*, suumque duplicem subnectit: secundus de sphaera & cylindro, cujus propositiones 38 pleraque; aliæ ab *Archimedeis*: tertius de momentis æqualibus, quem in libros quatuor distribuit, 1 doctrinam gravium universalem; 2 centra gravitatis planorum; 3 parabolæ; 4 solidorum, argumentum ab *Archimede* ommissum, explicantes. Quartus de quadratura parabolæ: quintus de spiritalibus: sextus de conoidibus & spheroidibus. In his excepto quarto & quinto, multa *Archimedis* ommissa, plura ommissis reposita, ipsumque adeo demonstrandi nexum & ordinem *Maurolico* peculiarem Lector facile, ex collatione cum aliis *Archimedis* editoribus, comperiet. Liber vero octavus & nonus, qui in hac editione sunt de insidentibus humido, *Maurolico* futuri erant, prior quidem $\omega\theta\iota$ ισοπεριμέτρων , *Theo- ni Alexandrino*; posterior $\omega\theta\iota$ $\text{κατοπτρῶν καυσμάτων}$, *Ptolemao* ab aliis verius ascripti, uti ex *Præmio Autoris* constat.

TENTAMINA ARITHMETICO-POLITICA circa amplitudinem Civitatis Londinensis, facta a *Wilhelmo Petty*, Equite ac Societatis Regiæ consorte.

Ex *Transact. Philof. Angl.* M. Septemb. & M. Decemb.

1686. pag. 152. & 237. seq.

EDiderat ingeniosissimus Autor anno superiori Tractatum Gallicum, cui titulus: *Deux essais d'Arithmetique politique touchant les villes & hospitaux de Londres & de Paris, sive, Duo specimina Arithmetice & politice circa civitates & nosocomia Londinensia & Parisiensia, Londini apud Franc. Vaillant in 4.* cujus recensionem videre est in *Novell. Reipubl. Liter. M. Octob. 1686. pag. 1144 seq.* Probare in eo præprimis intenderat, Londino inter eas, quæ nunc sunt, civitates jure prærogativam deberi, etiam præ *Lutetia* (ut hæc

communiter tam ab indigenis, quam exteris pro urbium principe venditetur) partim ob multitudinem populi, partim ob ædium numerum, partim ob opulentiam. Et *primum* quidem horum evincere voluerat ex utriusque civitatis catalogis emortalibus invicem comparatis, e quibus patere queat, æque numerosos esse Londini incolas, quam Lutetiæ & Rotomagi simul sumtarum. *Secundo* ædificiorum multitudinem Londini majorem esse ostendere conatus fuerat ex catastris census, qui de singulis caminis Londini penditur: ex his enim majorem multo ædium numerum perspici, quam de Parisiensi urbe optimi ejus gentis scriptores tradere soleant. Denique *tertio* pro demonstrandâ majori Londinensium opulentia argumenta petierat, cum a præcellentia vigentis ibi negotiationis; tum a processibus forensibus; tum etiam ex indicibus Libitinariis utriusque civitatis, e quibus nempe perspici valeat, partes populi Parisiensis pauperis adeo conditionis esse, ut malint in nosocomiis emori, quam domi suæ propriis sumptibus victitare; ac tertiam istorum incolarum partem ex miserimo isto xenodochio quod *L'Hostel-Dieu* vocatur, quotannis fere efferrî solere: cum e diverso Londinensium incolarum vix unus e quinquaginta soleat intra nosocomia vitam finire. Hæc, inquam, præcipua contenta fuere libri antehac a Nostro editi; qui cum non omni ex parte ad palatum nationis Gallicæ factus esset, uni alterique ex eruditis ejus gentis occasionem dedit, dicam Nostro impingendi: præ aliis vero *Clarissimus Auzutus*, prolaxis literis Roma perscriptis ejusdem asserta convellere annisus est. Tametsi enim fassus fuerit, *Londinum* ejusque partes *Westmunster* & *Southwark* cum ædibus contiguas, ad æquare posse Lutetiam cum suburbiis suis: attamen pernegavit, domus in tabulis publicis Londinensibus consignatas tantam populi multitudinem continere, quantam Lutetia cum Rotomago junctim efficiat: quin potius, causatus est, diversas in tabulis istis una comprehendere parochias, quæ Londinensi urbi haud contiguæ, sed notabili ab ea spatio distitæ, in istam computationem venire non deberent. His ergo objectionibus obviam iturus Noster, per pleniorum deductionem evincere posthac sategit, se non tantum de copia incolarum Londinensium nihil ultra modum debitum asseruisse; sed potius justo adhuc parcius de ea locutum esse, cum Londi-

num non solum hac in parte Lutetiæ & Rotomago, sed plane Lutetiæ, Rotomago & Romæ hodiernæ simul sumtis pariafacere queat. Utitur vero talibus computandi mediis, quæ ab Auzuto ipso adhibita & allegata fuere; partim nempe petitis e catastris authenticis, partim e catalogis funeralibus. Quoad Parisiensem itaque civitatem ad *primum* supputandi modum largitur Auzuto, ibidem esse 23223 domos, in earum qualibet (excessu cum defectu compensato) degere $3\frac{1}{2}$ familias, ut sic emergant familiæ 81280; quamlibet vero harum sex capitibus constare, adeoque universi populi numerum provenire 487680. Rursus juxta *alteram* computandi viam, eidem concedit, Lutetiæ indices funerales unius anni mortuos continere 19887; ab eoque numero deduci patitur 3506, qui in nosocomio, quod *l'Hotel-Dieu* vocant, decesserint, quasi præter necessitatem & ob solam ægrorum incommodam tractationem defunctos, ut sic remaneant 16381: sic supposito (non ex 25 hominibus, ut Auzuto placuerat, sed saltem) ex 30 unum quotannis regulariter decedere, adeoque priori illo numero 16381 per 30 multiplicato, emergit Parisiensem universorum summa 491430. Jam si inter primam illam & secundam hanc computandi viam, seu inter 487680 & 491430 medius numerus quærat, proveniunt 488055. Et hæc tenus quidem de Lutetia juxta ipsam Auzuti hypothesin. Jam populi etiam Londinensis summam eadem ratione indagat Noster: nimirum quoad *priorem* connumerandi methodum ad fidem tabularum censualium asserit Londinum habere in universum domos 105315; supponit, decimam saltem harum partem binas alere familias, ita ut familiæ per additionem partis decimæ seu 10531 emergant 115846; denique his juxta suppositum capitum in qualibet familia numerum per 6 multiplicatis, prodit collectum totale 695076. Deinde secundum *posteriorem* computandi viam a catalogis sepulchralibus desumptam præsupponit Londini per annum mortuos esse fere numero 2322: hi si ad modum supradictum per 30 multiplicentur, prodeunt 696360 pro universi populi summa. Jam si rursus inter hos 696360 & priores illos 695076 media proportio eruat, manebunt 695718. Quamvis itaque largiatur Auzuto, *Parisius* degere per superius tradita homines 488055, *Rotomagi* juxta ejusdem postulatam 80000, *Roma* denique, prout

idem perhibuerat, 125000: tamen his tribus numeris in unum collectis prodeunt saltem 693055, quæ utut a Londinensibus illis 695718 subtrahantur, nihilominus remanent superflua 2663. Denique ad objectionem illam, ac si parochiæ quædam Londino non contigæ in tabulis publicis præter rem admiscerentur, respondetur, tres modo tales parochias esse, quæ colorem aliqualis distantie præbere valeant, nempe *Islington, Newington & Hackney*; ac has olim quidem aliquantum ab urbe distitas, a 50 tamen abhinc annis ob multiplicatum interim novarum ædium numerum moli civitatis tam arcte junctas esse, ut regia autoritate adscribi meruerint catastris Londinensibus; neque jam majorem superesse ullibi distantiam, quam quæ permittat vocem clamantis ex una domo in altera vicina exaudiri. Ne tamen hac ex parte ullam elabendi rimam adversario indulgeat, permittit, ut tres istæ parochiæ a reliquo corpore subducantur, cum e catalogo funerariis manifestum sit, homines ibi degentes vix $\frac{1}{5}$ Londinensium partem facere: parte vero quinquagesima secunda a summa illa 695718 subtracta, nihilominus numerum remanere, qui Parisiensium & Rotomagensium unius sumtorum multitudinem transcendat integris 114284. Sub finem denique annectit diversas assertionses et supradictis pro parte elicitas: nimirum I. Londinum solum paria facere Lutetiæ, Rotomago & Romæ simul sumtis. II. Londinum, Bristolium & Dublinum æquare posse Lutetiam, Amstelodamum & Venetias. III. Londinensem civitatem solam collatam cum Amstelodamo, Venetiis & Rotomago se habere ut 7 ad 4. IV. Londinum cum Bristolio adæquare Galliæ civitates quatuor quaslibet. V. Dublinum probabiliter haud cedere optimæ cuilibet civitati secundæ in quovis Regno aut statu inter Christianos. VI. Londinum, quantum quidem appareat, maximam in orbe civitatem, at manifesto maximum omnium emporium esse.

* * *

Consulto nolimus in numeris ab Autore in ipso Transactionum textu positis quidquam immutare. Non possumus tamen non monere, computationem (incertum cujus culpa) non ubique accurate expressam fuisse; utut error talis sit, qui principali Auto-

ris scopo omnino præjudicare nequeat. Nimirum e duabus summis populum Parisiensem emetientibus 487680 & 491430 numerus medius elicitor non 488055, uti positum fuerat, sed 489555. His consequenter, ubi Lutetiæ, Rotomagi & Romæ incolæ in unum computantur, loco 693055 emergunt 694555; quæ si subtrahantur a medio Londinensium numero 695718, remanent non 2663, sed tantum 1163. Et rursus si a dicta Londinensium summa subducatur ob tres illas Parochias pars quinquagesima secunda, ac dein collectus numerus Parisiensium & Rotomagensium, quod reliquum manet, non est 114284, uti in textu extat, verum 112784. Unde evidens est, Autoris quidem intentioni hoc pacto nihil decedere; sed tantummodo minorem aliquanto numerum manere residuum.

THEODORI MOHR, CIVIT. VVERNEROD. Secretarii, tractatio synoptica de duobus
Reis.

Helmstadii, sumptibus Henrici Hessii, 1687, in 4.

Non est, cur multiſimus in adornanda præſentis tractatus re-
cenſione, cum docta quidem & proficua quamplurima, novi
tamen nihil contineat, niſi forte methodum in eo concinnando
adhibitam: certe ejus Autor præter congeſtionis & digeſtionis o-
peram de eo nil ſibi arrogat. Nimirum ex optimis probatiſ-
ſimisque tam antiquorum quam recentium Jurisconſultorum ſcri-
ptis, ea compilare ac in certum ordinem redigere ſategit, quæ ad
materiam hanc, difficiliorem ſane & plurimis involutam tricis, ſpe-
ctare viſa fuere. Labori occaſionem dedit diſputatio academica,
ab autore ante hos 35 annos Jenæ de hoc ipſo themate propoſita,
utut imperſecte, cum in ea non niſi debendi reos attigerit, ac de
iis quidem non niſi primas duxerit lineas; eo quod operi tum tem-
poris ad umbilicum perducendo parem ſemet haud crederet, cum
in penſitanda hac obligatione correali plus difficultatis, quam ſibi
ab initio fuerat pollicitus, offendiſſet. Succedente dein tempo-
re, ſtimulatus cupidine telam hanc ſuam abſolvendi, ea annotare &
in unum conferre cumulum allaboravit, quæ hac de re quotidiana:

autorum lectio ipsi suggestit, (Ronchegalli præsertim, unici pro-
 pmodum, qui de hac materia ex professo scripserit, quique adeo
 in singulis fere paginis hic allegatus occurrit) unde tandem tracta-
 tus hic enatus est, decem omnino capitibus constans, & ob ordi-
 nem in eo disponendo servatum lectu nequaquam injucundus; ju-
 cundior adhuc dubio procul futurus, nisi ob autoris absentiam ejus
 textus undique nimio sphalmatum agmine misere scateret. Præ-
 mittitur consultiissimi Eichelii præfatio operis commendatoria, ubi
 partim de methodi servatæ concinnitate, partim de scriptorum,
 qui hanc juris nostri partem pertractarint, paucitate disserit: in-
 ter alia de Ronchegallo quoque fert judicium, eum quidem nec in-
 docte, nec ineleganter de hoc themate scripsisse, nec materiæ huic
 subtili enucleandæ & extricandæ imparem fuisse: ast nimis esse pro-
 lixum & multa *didōtēia* eo plane non spectantia admiscere, ordi-
 nem quoque, aut propositum, aut congruum non undiquaque ser-
 vare, nimium denique esse in congerendis plurimis auctoritatibus
 Doctorum, quibus omnem rem, more & olim & hodie usitato, con-
 fici sibi persuaserit. Cæterum protestatur Autor, tractatum hunc,
 velut privato tantum usui congestum, intra scrinia forte sepultum
 quasi mansurum fuisse, nisi ejusdem editionem eliciuissent partim
 amicorum preces, partim malevolorum quorundam dicitia feren-
 tium, autorem officio, quod jam per 34 annos sustinuit, ulterius
 condigne administrando ob deficientes per ætatem vires parem am-
 plius haud esse. Consultum proinde credidit ad Lectoris judici-
 um hoc in negotio ope speciminis sic expositi provocare, exemplo
 Sophoclis, de quo Tullius in Catone majore sequentia refert: *Sophocles ad summam senectutem tragædias fecit; qui propter studium
 sum rem familiarem negligere videretur, a filiis in judicium vocatus
 est, ut quemadmodum nostro more male rem gerentibus patribus bo-
 nis interdici solet, sic illum, quasi desipientem a re familiari remove-
 rent judices: tum senex dicitur eam fabulam, quam in manibus ha-
 bebat & proxime scripserat, Oedipum Coloneum recitasse judicibus,
 quæsisseque num illud carmen desipientis videretur; quo recitato sen-
 tentiis judicum est liberatus.* Pari itaque modo æqui lectoris cal-
 culo semet absolutum iri, perlustrato hoc libro, Noster sibi spon-
 det.

MENSIS OCTOB. A. M DC LXXXVII. 551
VOYAGE DE SUISSE, D' ITALIE, ET
de quelques endroits d' Allemagne & de France es
années 1685 & 1686, par M. Burnet D. en Th.

id est

Gilberti Burneti, Doctoris Theologi iter in Helve-
tios & in Italiam, partesque quasdam Germaniæ & Gal-
liæ, annis 1685 & 1686 susceptum, cum illustris alicu-
jus Viri annotationibus de Helvetiis &
de Italia.

Roterodami, apud Abr. Acher. Editio Germanica
prostat Lipsiæ apud Gleditschium, 1687, in 12.

NEquè de Autore, neque de librorum hodieporicorum utilita-
te & jucunditate præfari nos hic multa opus est: illum enim
nec fama latere patitur, & Acta nostra jam sæpius celebrarunt; hanc
omnes agnoscunt. Constat tamen ex brevi hoc libello, Itali-
co primum idiomate edito, post in Gallicum, & nunc etiam in Ger-
manicum traducto, quantum intersit, quò sine, quo apparatu, quo
judicio, qua industria itinera fiant, aut describantur. Aliter nempe
alioque successu & emolumento peregrinantur juvenes, aliter viri;
aliter docti, aliter indocti; aliter bene morati & graves, aliter leves &
voluptuosi; aliter locupletes & honorati, aliter tennes & viles.
Cum vero Autori clarissimo insignia adsint adminicula, quibus in-
structus iter istud, brevi licet tempore, cum egregio profectu expe-
dire, & quæ in eo observavit, publicare potuerit, factum inde est,
si quid judicamus, ut liber hic, quamvis exiguæ molis, inter æsti-
matissimos haud dubie sit futurus. Idem tamen materiarum egre-
giarum conferta multitudine, compendiosam enarrationem diffici-
lem reddit, dubiumque quæ eam aggreditur relinquit, quid excer-
pere, quid omittere debeat, cum nihil non pulchrum & notatu di-
gnum videatur. Incipit autem Autor relationem suam, quam
in quinque epistolas divisit, ab itinere Gallico, quod Lutetia Lug-
dunum versus ingressus fuit, de quo præter summam egestatem in
vicis & oppidis undique apparentem, parum annotavit. Lugdu-
ni in-

ni inscriptionem ab aliis, ut notat, neglectam observavit (pag. 5) in qua maritus Cecalius Calistio de uxore sua Surtia Anthede queritur, quod dum *nimia* (ita latinitate jam corrupta scriptum est,) *pia esset*, i. e. *nimum & superstitiose pia, impia facta* sit: quod de Christianismo, qui illo tempore pro impietate & crimine erat, intelligendum esse censet. Gratianopoli *Vegetii* librum MS. invenit, ex quo lucem accipere putat locum de statura militum, qui in editis obscurus est, dum legitur: *Scio semper mensuram a Mario consule exactam.* Sed in MS. illo non invenitur *to a*, & pro Mario extat III, unde *aliquis Mario*, & ex C. consule efficere potuit, cum legere debuisset, mensuram III. C. i. e. *trium cubitorum exactam.* Ex *Genevensibus* rebus, præteritis ut semper facit, aut leviter tactis, quæ vulgata & aliis notata sunt, ut laude dignissimum celebrat & potentioribus civitatibus imitandum, quod in horreo publico semper annona duorum annorum conservetur, relicta tamen civibus libertate emendi ubicunque velint, solisque pistoribus & diversoriis publicis assignata quadam portione, cum emolumento Reipubl. moderato, quod tamen intra aliquod tempus, ad magnam vim æris alieni dissolvendam suffecerit. Comparat inde *Romanum institutum* cum *Genevensi isto.* Roma (ait) Pontifici omne frumentum provinciae vendi debet. Pro modio quinque scutatos venditor accipit, sed lente; dividitur inde modius, Pontificis nomine, quinta sui parte minutus, & duplo pretio; sic fit, ut ærarium pro quinque solidis duodecim accipiat. Dein pistoribus singulis annis plus frumenti obruditur, quam distrahere possint; quod autem residuum est, ærarium ab iis redimit primo illo quinque scutatorum pretio. Explicatur hoc in annotationibus ab illustri (ut memorat) amico suppeditatis. Is enim p. 305, refert, Innocentio X Pontifici a fratris uxore (Olympiæ nomine satis famosa) inventum illud suggestum, & huc usque retentum a successoribus fuisse, magno fisci commodo, sed summa cum civium oppressione, & sine exemplo, cum plerique Principes & magistratus annonam plebi necessariam aut nullo aut levi tributo onerent. Hoc vero invento per annos triginta jam continuato, ita desolatam esse regionem Pontificiam scribit, ut magna agri pars, quia coli cum emolumento nequit, deserta jaceat. Sed Genevæ (ita narrat Burnetius) modico lucello

contentus est Magistratus. Cætera quæ apud Geneveses laudabilia notat, sunt frugalitas publica, quæ ex stipendiorum tenuitate apparet; eruditorum multitudo, urbanitas civium, judiciorum publicorum rectitudo; leges optimæ, interque eas illa, qua omnes fundi seu res soli, constituto licet inter emptorem & venditorem pretio, publicæ licitationi exponuntur, tum possessorum, tum creditorum commodo. Quæ de Reipublicæ forma, & de protectione, quam civitas ista a Bernatibus & Tigurinis expectare debet, tum de periculo, in quo post acquisitum Galliæ (negligentibus Helvetiis) commitatum Burgundiæ versantur, item de lacu Lemano ejusque piscatura, & alia plurima subjungit, omittimus. Tacendum tamen non est elogium, quo *Nicolaum Fatium Duillerium* extollit, quem annum licet non nisi vigesimum secundum agentem, primariis seculi nostri viris accenset, natumque esse arbitrat ad preferendam Philosophiam & Mathesin ultra omnes, quos unquam habuit, terminos. De Bernatium rebus prolixè tractat ap. 25. ad 86. Indicat potentiam Reipubl. quam plusquam tertiam Helvetiorum partem imperio suo complecti, & præcias 450 habere refert. Multa laudat in regimine civili & ecclesiastico, id maxime, quod subditi non exhauriantur tributis, ideoque longe commodius majorique numero vivant, quam in florentissimis Galliæ & Italiæ regionibus. Unum fere reprehendit, quod præfecti oppidorum & pagorum, qui civitati subjecti sunt, ex multis colonorum, quæ illis pro salario cedunt, magnum lucrum capiant. Prensationum vero & factionum mala, quæ in eligendis præfectis invaluerant, salutari lege nuper correctæ esse narrat. Civitatem ipsam parum munitam, securitatem suam querere refert, tum in civium & colonorum numero & fortitudine, qui omnes arma tractant; tum, ut notum est, in vicinorum regum æmulatione in conservanda æqualiter Helveticæ gentis amicitia & societate. Monet tamen iterum aliquid de periculosa vicinia Gallici imperii in Burgundia. Insignem animadvertit differentiam in legibus circa sacra. Bernates enim & reliquas Helvetiorum civitates, quæ Reformatam religionem sequuntur, subditos, si qui ab illa discedunt, emigrare solum ex ditione sua jubent, sinuntque possessionibus suis vel frui, vel eas vendere, & pretium asportare. At sub Romano-Catholicis poena

capitis mutantibus religionem irrogatur. Hæc savitia & olim
 & nuper discordiis & bellis inter civitates causam dedit: quæ ta-
 men prudentia & moderatione procerum facile sopiuntur, con-
 currentibus ob securitatem Italiæ in conservanda pace & libertate
 Helvetica, ad quietam consilia etiam Pontificum Nuntiis; suspen-
 so nimirum zelo, quem alibi contra Protestantes ostentant. Oc-
 casione descriptionis templorum Bernensium, recenset historiam
 de Dominicanorum quorundam fraude, in fingenda apparitione B.
 M. Virginis, aliisque criminibus, propter quæ auctores A. 1509 sup-
 plicio affecti fuerunt. Refert autem, se Acta authentica foliorum
 130. minuto caractere scripta, diligenter legisse, & observasse,
 editiones typis vulgatas non satis accuratas & correctas esse.
 Nescimus tamen, an illam etiam intelligat, quam *Hottingerus* Part.
 V. Hist. Eccl. p. 334. & seqq. exhibet. Apud Rom. Cathol. *Fribur-
 gi in Uchtlandia* & alibi superstitionis summum gradum, & alia ejus-
 cemodi annotavit. *Tigurinorum* & politiam & ecclesiam, & lar-
 gos in xenodochia erogatos sumtus valde commendat p. 95. &
 seqq. Ubi tamen conciones sacras quotidie haberi, & olim
 Missis quotidianis a Reformato-ribus suffectas fuisse, retule-
 rat, consilium dat de abbreviandis illis concionibus; ita
 futurum esse ratus, ut populus frequentius accederet, &
 minori fastidio auscultaret. Addit rectius facturos concionato-
 res, si primo instituto inhærentes, simplici expositioni Scripturæ
 operam darent; sic enim sensum ejus magis magisque (ait) asse-
 quentur, (quæ vera est scientia Ministri Evangelici,) laborem et-
 iam minuent, quem longi & elaborati illi tanta cum molestia
 sermones requirunt, qui tamen ad populi profectum parum faci-
 unt. In archivis Capituli Tigurini vidisse se testatur magnum
 numerum epistolarum Bullingeri, aliorumque egregiorum viro-
 rum. Subjungit quædam de dissidiis ob vestes sacerdotales, in An-
 glia inter Episcopales & Presbyterianos versantibus. Præteriri
 non debet relatio Autoris p. 110. & seqq. de loco 1. Ep. Job. V, 7.
tres sunt qui testimonium perhibent in celo &c. cujus causa Biblia
 MS. apud Helvetios & in Italia Auctor persecutus est. Summa
 est: in Græcis, quæ vidit, non inveniri illum versiculum, neque in
 plerisque Latinis, licet 800 vel 900 annorum ætatem habeant; in

aliquibus aliena manu adscriptum esse: reperiri autem in Genevensi codice, item in bibliotheca Veneta S. Marci & Florentina S. Laurentii, nec non in uno ex quatuor Argentoratensibus; transpositum in his omnibus esse post versiculum capituli octavum, eique connecti per voculam *scilicet*. Miratur tamen etiam in illis omisum esse, quibus Præfatio Hieronymi præfixa legitur, qua is hunc locum contra Arianos vindicat, & quod Erasmus istam præfationem editioni operum Hieronymi a se adornatæ non inseruerit, cum tamen illam in MS. Basileensi utique viderit, eademque in aliis plurimis reperiat. Obiter notat, in bibliotheca Vaticana antiquiores 400 annis codices Biblicos non haberi, excepto Græco, cui 1400 anni, sed ex conjecturis, tribuantur. Post digressionem hanc ad res Helveticas regressus, summis extollit laudibus benignitatem, quam Helvetii Reformati Gallis ob eandem religionem ex patria profugis exhibent. P. 120 memorat aliquid de dissensione inter Theologos Reformatos, circa quæstionem de universalitate meriti & gratiæ J. C. & alias, quas Autor speculativas vocat, quæ fundamentum religionis non tægant. Tigurini tamen & Bernates, postea & Genevenses, coegerunt omnes, qui ad ministerium ecclesiasticum vel scholasticum admitti cupiunt, subscribere formulæ cuidam; qua Amyraldi, Capelli, & sequacium sententia rejicitur. Improbat hoc ut curiosum in rebus parvi momenti, multoque magis, (etsi Theologos illarum urbium magni a se fieri dicat,) usurpationem juris, Deo solum competentis, cui dominium est in conscientias, & fatale esse Ecclesiæ existimat formularum talium inventum. Hæc ex *prima epistola* Tiguri Cal. Sept. 1685 data excerptimus.

In epistola II. haud vulgaria referuntur de *Grisonibus* sive Rhætis Alpinis, & qui primas in illorum fœdere tenet, *Curienfi* Episcopo, itemque de libertate, qua in sacris & civilibus utuntur, ita tamen, ut singuli districtus uni tantum religioni addicti sint, sive Romanæ, sive Reformatæ; qui enim ab alterutra deficiunt, patria excedere coguntur. Sequitur jucunda & accurata narratio de vallibus, quæ Grisonibus parent, *Telina*, *Clavenna* & *Bormia*, præsertim de motibus, qui in his religionis causa acciderunt, quibus Galliæ & Hispaniæ Reges & Pontifex Romanus impliciti fuerunt; item de

singulari istarum vallium amœnitate & fertilitate. Non æque felicis situs esse dicit præfecturas Helveticas *Luganum* & alias ad lacum Larium (Comensem hodie vel Majorem vocant) ex Mediolanensi Ducatu olim adquisitas; eas tamen frequentius, quam ulla Italiae regiones, ob regiminis moderatorem & libertatem populi colitradit. At Insubrium provinciam, sive *Mediolanensem ducatum*, quanquam situs commoditate nulli cedat, tributorum tamen gravitate summe exhaustâ & miserrimâ esse narrat. Superbire interim urbem templis & monasteriis, eorumque magnificis magnique pretii vasibus. Laudat & xenodochiorum & nosocomiorum structuras, opes & oeconomiam. Bibliothecâ *Ambrosianam* a Cardinali *Friderico Borromæo* collectam p. 121. notat numero quam selectu librorum potiorrem esse. Speciale aliquid observat de codicibus MS. *Ambrosii*, & de tractatu *de Sacramentis*. Novitatem Ritualis & Canonis Missatici inde colligit, quod Ritualia antiqua, & quæ Caroli M. ætatem multum præcedant, nullibi, ne in Vaticana quidem reperiantur; unde suspicari liceat, ad celandam mutationem suppressa fuisse. Antiquissimum Mediolanensis Bibliothecæ librum esse scribit, versionem *Josephi a Rufino conscriptam*. Inserit aliquid, cujus oblitus fuerat in *Genevensium rerum historia*, de *Valkiria* virgine, quæ visum, cum infans esset, casu quodam fere prorsus orbata, doctissima tamen multarumque artium experta sit, & quæ tactu literarum ex ligno formatarum scribere etiam didicerit. Hæc & alia exhibentur in epistola secunda, mense Octobri A. 1685. Mediolani data, quæ prima libelli pars finitur.

Epistola III, quæ prima est partis secundæ, Florentiæ data est Id. Novemb. 1685. Venetorum regionem ingressus Autor, melius aliis cultam atque habitatam observavit, sub mitiori scilicet imperio. Excipit tamen Patavium, quam urbem, amplissimam licet, vacuam fere habitatoribus esse refert, ob continuas incolarum factiones & inimicitias, qualibus etiam totam Venetorum ditionem affligi notat; quibus remedium aut non possit inveniri, aut non sit re Veneti Senatus, ut inveniat. In S. Antonii adicula versum notavit quem ut blasphemum taxat, in quo de sancto illo dicitur: *Ex audit, quos non audit & ipse Deus*. De urbe Veneta, præteritis, quæ trita sunt, rariora quædam commemorat. Bibliothecam, quam S. Mar-

invocant, non multum laudat, neque inter MS. Græca reperiri dicit, quæ quingentis annis vetustiora sint. Miratur quod de *Paulo Sarpio* tantæ celebritatis viro, parum in coenobio Servitarum re-
 ferre potuerit, & quoniam non dubitat, conservari in scriniis publicis collectanea ejus, optimum terminandæ inter illius & *Pallavicini* libros de Concilio Tridentino differentia & litis remedium fore putat, si edantur, ex quibus *Paulus* sua desumit. Vid. p. 30. & seqq. ubi & per occasionem quadam de Græcorum hodiernorum religione & sublesta fide in testimoniis, ab *Arnaldo* adversus *Claudianum* in quæstione de transubstantiatione productis, interferuntur. Singularia quædam annotat de forma Reipubl. de officio & conditione Ducis, item de Nobilibus, & speciatim de familiis, quæ vocantur ducales p. 38, quod nomen a factione ante annos ducentos originem habuisse refert, cum quadam noviter in nobilium ordinem receptæ, inter se conspirassent de nullo, quam qui ex illis ortus esset, in ducem eligendo; quod & ad annum usque 1620 effectui dedisse perhibentur. Prælatorum Ecclesiasticorum inter Venetos titulum magnificum, potestatem exiguam esse tradit, Senatus imperio ubique prævalente. Pastores urbanos suffragii parochianorum, non sine turpi præfatione & competitorum publica insectatione creari, & licentiam cleri in moribus non minorem, quam in populo esse notat, non exceptis plerisque monialium collegiis. Inquisitionis potentiam fractam esse, adjunctis Senatoribus, sine quibus nihil licent decernere. Protestantes qui Venetiis commorantur, hæc facile discerni ab alijs, quia Sacramentum ad ægrotos absque ceremoniis gesserit. Quæ alia liberrime commemorat, de defectibus Reipubl. & Patriciorum, legi possunt p. 51. & seqq. De ratione cooptandi in senatum familias novas, quæ honorem illum pretio redimunt, notabilia narrat p. 61. seqq. & ita septuaginta familias, plerasque sine meritorum allegatione aut probatione, quæ primo accurate exigebatur, evectas esse scribit. Non minus observatu digna sunt, quæ p. 68. & seqq. de judiciis in personas & causas nobilium, & de magna illa potestate inquisitorum in crimine Majestatis & similibus commentatur, quam ex sententia peritissimorum virorum præsidium publicæ gloriæ & securitatis esse statuit, licet aliter de ea judicent exteri. Venerorum finibus egressus Autor

Ferrariam venit, quam splendidam olim & cultissimam urbem, nunc miserissimam & pene desertam esse narrat, sicut pleraque ditionis Pontificiæ loca, ob immanes exactiones fisci, quæ in cives & colonos exercentur. Hic etiam omnes divitias in templa & monasteria congeri memorat, ut olim ex superstitione, ita hodie ex ambitione & æmulatione, muliebri præferim. Ex vastitate locorum etiam aerem, & circa Ferrariam, & in ora Campaniæ corrumpi existimat, cum non sint qui fossas purgent, & stagnantes fœtentesque educant aquas. Bononiam, infeliciorem licet situ, præ cæteris Papalis imperii urbibus florere tamen dicit, quia libertatem quandam pactis retinuit. Biblia Hebræa, quæ ibi ostenduntur apud *Regulares S. Salvatoris* & *Efræ* manu scripta esse jactantur, vix decimam sacri Codicis V. T. partem constituere notat. Meridianum a Cassino, celebri viro, laminæ æneæ in pavimento Ecclesiæ primariæ *S. Petronii* inscriptum, ut summe admirandum opus celebrat, nec minus miratur statuam Johannæ, quæ *Papissa* dicitur, in area prope templum inter alias Pontificum imagines positam, nec verisimile esse ait, quod Nicolaum IV repræsentet, ut quidam opinantur. Florentiam describens p. 88. & seqq. structuram novæ ædis, quam Magnus Dux *Hetruriæ* molitur, admirabilem esse fatetur; displicet ei tamen indecens statuarum nuditas. In Bibliotheca *S. Laurentii* numerum manuscriptorum extollit, paucitatem vero impressorum selectu dicit compensari. Addit a Bibliothecario sibi dictum fuisse, inventam hæc ita pridem esse celebrem illam *Chrysoctomi* Epistolam ad *Cæsarium*, in volumine quodam aliis rebus repleto, non vero in fine operum ejus, quamvis multa eorum exemplaria habeant: sed quæsitum licet volumen in veniri se præsentem non potuisse, & Virum quendam Clarissimum pro candore suo judicasse, errare hominem, Græcæ linguæ & Manuscriptorum imperitum. Cæterum eandem miseriam & mendicitatem, quam in *Insubribus* sive *Lombardia* observaverat, etiam in *Hetruria* deprehendisse se tradit; ibi ait propter *S. Antonium*, hic propter animas in purgatorio stipem posci. Eandem hujus desolationis & inopiæ causam affert, gravitatem nempe tributorum, neglectum commerciorum, & divitiarum in templis & monasteriis coacervationem. Probat hoc ex opposito ora *Ligustica* sive *Genuens* exemplo, quæ sterilissima licet

licet & maris incommodis exposita, populosissima est, & ita abundat pecunia, ut usura duorum pro centum erogetur.

Epistola IV Romæ d. 8 Decembr. 1685 exarata, iterum notat summam paupertatem Hetruriæ & Latii, quæ florentissimæ olim provinciæ, nunc sub Pontificibus desolata jaceant, tum ob causas quas indicavit, tum ob transitorium illud Pontificum imperium, cujus defectus aperte indicat. Eos malimus p. 105. & seqq. in ipso libello, quam hic legi. Insigni autem elogio mandat Proregem Neapolitanum, *Marchionem Carpium*, filium celeberrimi ministri regii Ludovici de Haro. Illius industria & æquitate optime prospici afflictissimis provinciis istis refert. Inter alia egregium ejus consilium aperit, quo monetam corruptam, eodem quo erogata erat, pretio redimere constituerit. Plebis autem in regno Neapolitano pauperiem pene incredibilem memorat, ita ut coloni in provinciis situs felicissimi, tanto rigore exhauriantur, ut aliqui fame pereant, mercaturæ vero commoda ad externos devolvantur. Interim dimidiam reddituum & possessionum partem in quibusdam regionibus ad Ecclesiasticos translata esse ait, non mitius cum colonis agentes. In templis vero & xenodochiis Neapolitanis argentearum vasorum tantum memorat numerum esse, ut pretium ad octo milliones scutorum assurgat. Privilegium etiam refert, quod collegia monastica habent, ut ædes contiguas ab utroque latere emere possint; quo pacto totam pene urbem acquirere liceret, cum in omnibus fere plateis monasteria sint. Facilior etiam haberetur effectus concessionis, quia non majus pretium possessoribus solvi debet, quam quod proximus possessor dedit aut constituit. Græcæ linguæ studium reflorescere ait Neapoli, & D. *Josephi Valetæ* industriam promovendæ rei literariæ & illustrem commendat bibliothecam. Sed literatos hos, qui sodalitium quoddam constituerunt, a clero, ut plurimum indocto, pro atheis haberi scribit; nec concionatorum ineptias tacet. Molinæ (Molinæi vel Molinosii) sectam in urbe ad duo hominum millia excrevisse, fama ferri scribit. Istius viri dogma, & ut a Jesuitis vehementer improbetur, refert p. 126. Esse tamen dicit qui putent, non displicere autorem Pontifici; interim illum in carcere detineri. Describit postea p. 230 satracumbas Neapolitanas extra urbem, quarum a nullo scriptore mentio-

mentionem factam esse miratur, earumque occasione de cryptis Romanis commentatur, & explicat literas quasdam Græcas in iis observatas, I. C. X. Θ. quibus subscriptum est *νικα*; legendum autem esse putat [C. illo pro signate posito,] *Ἰησοῦς Σωτῆρ ἑλεσθός Θεός νικᾷ*: *Jesus Salvator Christus Deus (sive Christus Dei) vincit*. In eandem fere sententiam Illustris cujusdam Angli literas ad se datas adducit, p. 486. Occasionem inde sumit de cryptis illis, ex quibus corpora sanctorum eruta Pontifices dispensant; disputandi p. 136 & seqq. ubi rationes adducit, per quas statuit, paganorum tumbas illas esse, cum mos cremandi cadavera Romæ jam ante tempora Imp. Christianorum fere exolevisset; quod veterum & recentiorum testimonio confirmat. Quæ porro in littore Campaniæ olim florentissimo, nunc fere deserto, & de ipsa Roma, tum de templo S. Petri, de palatiis procerum, & de aliis structuris & ruderibus observavit, minime spernenda sunt, sed non possunt omnia referri. Bibliothecæ Vaticanæ cum laude meminit p. 170. & aliquid affert de controversia inter viros clarissimos, Schelstratenum & Maimburgium, de ætate concilii Constantiensis; & de colloquio quod Autor hac de re cum Bibliothecario illo celeberrimo habuit p. 173. & seqq. Inter doctos Romæ honorifice commendat Bellorium, Jesuitam Fabrum, Abbatem Nazarium, ut & Cardinalem Estium, cujus eruditionem & humanitatem celebrat, utpote *Joh. Launojo* familiari & magistro usum, quo factum refert, ut Theologica scientia in Cardinalium collegio emineat. Judicia de institutis hodierni Pontificis, & testimonia de morum ejus probitate, & victus frugalitate leguntur p. 180. & seqq. De inopia, qua Roma premitur, iterum aliquid memorat; illi etiam orbitatis causam tribuit, & e diverso Helvetiorum *πολυπαιδιαν* prædicat, atque allato Genevensium exemplo confirmat. Sic fecunditatem matrimoniorum a victus commoditate promoveri, mendicitate putat impediri. De conversatione & urbanitate Romæ usitata, & ut nullus familiaritati & infucata amicitia locus ibi facile esse possit, videri potest p. 185. & seqq. ubi & *Christina Suecorum* reginæ magnum extat elogium. Grata etiam recordatione recolit Autor humanitatem, qua exceptum se Romæ fuisse prædicat a Jesuitis suæ quoque nationis, licet non ignaris, quæ Autor de Ecclesia & sede Romana fatis libere scripsisset.

De sexu monialium duarum, ante biennium ex foemino in masculinum mutato, relatio extat p. 201, testimonio Hovvardi Cardinalis (cujus laus non omittitur) confirmata. Addit Autor hac occasione aliam historiam de puella Genevensi, quæ auditus usum, cum a nutrice surda lactaretur, perdiderit, & aliquod loquelæ genus ex motu labiorum in aliis observato postea didicerit.

*Epistola quinta & ultima, de Massilia splendido Galliae emporio, aliisque in Provincia Narbonensi visu dignis quædam præfatus, paucis etiam verbis summam violentiam, quam Reformati in Gallia passi sunt, indicat, tanto quidem majori, ut testatur, animi dolore, quia quicquid gestum est, principiis Romanæ Ecclesiæ & studio totius cleri Gallici tribui debeat, & innumeris panegyricis ab omni autorum bonorum malorumq; genere celebretur. Non negat, etiam ex illa parte moderatos quosdam viros inveniri, quibus ista non placeant, sed paucos esse, & qui contradicere non audent. Romæ quidem publicæ approbationis & lætitiæ signa non fuisse edita, sed factionis potius Hispanicæ, quam Pontificis, repugnantia: hunc enim probasse omnia, nec nisi duos Cardinales contra sensitse, Estræi Cardinalis testimonio asserit. Regi Christianissimo minus imputanda esse existimat, quæ acta sunt, quam ejus religioni: dolendum potius, quod hujus præjudiciis a teneris occupatus, & ad exequenda illa inductus fuerit, quæ cum regulis religionis suæ congruere judicavit. Ex Gallia Genevam reversus Autor, cum aliquem Anglorum numerum ibi reperiret, in domo quadam permissu Magistratus concionatus est, & Liturgiam ritu Anglicano celebravit. Placuisse id refert Genevensibus, hosque doluisse, quod ob res haud magni momenti, ad regimen externum & ceremonias pertinentes, inter Anglorum & Helvetiorum ecclesias dissidia foveantur; duos ex Ecclesiæ Genevensis ministris speciatim collaudat, *Turretinum & Tronchinum*. Subjungit denuo quædam Helvetica, in reditu ex Italia observata. De picturis Holbenii & aliis, quæ Basileæ conspiciuntur, non imperite judicat, item de bibliotheca & de MS. & nummis. Sed graviora sunt, quæ de statu civitatis commentatur, & de stupendi operis munimento, quod Gallicis auspiciis & sumtu ingenti, Hunningæ prope Basileam extruitur, freno totius regionis. *Argentorati præsentem statum p. 238. & seqq.**

describit; Lutheranorum ceremonias non improbat, nisi quod tecto capite hymnos cani indecens esse dicit, & pro insolito habet, quod ad nomen Spiritus Sancti reverentiæ signa edantur, sicut ad Christi. Religionis promissam libertatem sic satis servari refert, parumque ibi proficere enormem conversionum methodum. Secundo Rheno inde descendens Philippoburgum, Spiram & Palatinatum Heidelbergensem vidit, & paucis descripsit. Laudat instituta quædam Caroli Ludovici El. Palatini; inter alia simultaneum illud, quod Manhemii introduxit, religionum diversarum exercitium in æde Concordiæ dicata. Non minus celebrat, qui nunc regnat, Electorem Seren. eo etiam nomine, quod suæ licet religionis observantissimus, promissam tamen subditis libertatem sacrorum fideliter præstet; quod exemplo quodam notabili p. 256 confirmat. Amoenitatem regionis illius vehementer deprædicat; de Francofurto etiam non contemnenda memorans p. 258 & seqq. Dolet (p. 260), quod Wormatiam & in ea urbe locum non viderit, in quo Lutherus tantum zelum ostenderit pro defendenda causa Dei, cujus, ut scribit, felicissimum instrumentum fuerit. De Moguntia agit p. 261 & seqq. & inde de tractu ad Rhenum usque ad Confluentes Mosellæ; de hac urbe agit p. 267, & de Bonna p. 268, inventoque ibi obsidionis ultimæ tempore thesauro aureorum nummorum, ad Romanorum numismatum formam effictorum p. 269; de Colonia Agrippina, p. 271 & seqq. de Dusseldorpsio aliisque p. 275 & seqq. Neomagum denique Geldriæ urbem, in qua mense Majo 1686 possremam hanc composuit epistolam, ob defensionem commendat, quam prima adversus Gallorum copias in nupero bello ausa fuit, qua tempus Batavis dedisse dicit, ut ex consternatione sese colligerent, & res suas in melius restituerent. Belgii descriptione supersedet, quam ex libro incomparabili *Templi Equitis Angli* petendam suadet. Egregium inde encomium *Ser. Auriaci Principis* subjungit, magno cum judicio, nec minori eloquentia, p. 279. & seqq. Ex additamentis, quæ in titulo libri indicantur, quædam jam tetigimus; reliqua ad res Helveticas & Italicas spectant, inter quæ memorabile est, quod de Pontificis hodierni inventis, ad minuendum æs alienum, a prædecessoribus (constitutis, quos vocant, Montibus) contractum legitur p. 308 & seqq.

CHRYSOSTOMI EPISTOLA AD CÆ-
sarium Monachum, cum tribus Epistolicis Dis-
sertationibus Jacobi Basnage.

Trajecti ad Rhenum, ex officina Francisci Halma,

A. 1687, in 8.

Recenſuimus in Actis noſtris menſe Januario a. 1683 p. 25. de il-
 la Chryſoſtomi epiſtola ab Emerico Bigotio edita, ſed a Theo-
 logis Pariſienſibus ſuppreſſa, expoſtulationem anonymi, quem *P. Al-*
lixium paſtorem olim Charentonenſem, nunc Londini commoran-
 tem eſſe, *Cl. Petrus Bahus* in epiſtola addita *Deckbero* de ſcriptis
 adeſpotis, pag. 401. docuit. Hanc ergo Chryſoſtomi epiſtolam
 naſtus clariffimus Basnage eo, modo, quo a Bigotio & integra La-
 tine, & cum fragmentis Græcis publicata fuerat, in gratiam erudi-
 torum ſeorſim evulgavit, præfixis iis, quæ Bigotius in præfatione
 ſcripſerat, & Sorboniſtæ pariter ſuppreſſerant. In prima Diſſer-
 tatione Epistoſtica exponit, quomodo Bigotius Florentiæ inter Do-
 minicanorum codices eam repererit, cenſores autem librorum,
 inter quos *D. Faure* iniqui conſilii auctor fuerit, quaternionis la-
 cunam relinquentes eraserint. Subripuiſſe tamen amicos exem-
 plar Bigotianum, quod a doctiſſimo Eccleſiæ Anglicanæ Theologo
 (ut in præfatione ſcribit) in ſua adverſus Episcopum Meldenſem de-
 ſenſione editum, ſecum communicavit Burnetus, quem tamen vana
 ſpe lactaverit monachus quidam Florentinus, qui ſe epiſto-
 lam Chryſoſtomi integram Græco idiomate ſcriptam vidiffe di-
 xerat. Dehinc Notas in hanc epiſtolam a Stephano le Moyne pro-
 miſſas (ut in Actis noſtris menſe Februario a. 1686 p. 73 com-
 memoravimus) præſtolatus, *hæreſeos Apollinaris*, cujus occasione ſcri-
 pſit Chryſoſtomus, *hiſtoriam* eadem epiſtola pertexit. In qua o-
 riginem & cauſam hæreſeos vix ullam ſeſe offerre ait, & quæ So-
 zomenus & Theodoretus alique allegant, falſa eſſe conatur oſten-
 dere, & veteres recentioresque hiſtoricos taxat, qui plerumque
 hæreſes auctorum vitiiſ potius, quam pondere rationum vileſcere
 volentes, vindictæ ſtudio, ambitionem, auri ſacram famem, o-
 mnium hæreſeon genitricies faciunt &c. Cecidiſſe igitur in hæreſin

Apollinarem putat sine motivis externis, qualia vulgo finguntur, sed arcano Dei judicio. Præcipuam ejus hæresin fuisse dicit, Christum corpus rationali anima destitutum induisse, quam prolixius tractat, cæteraque hæreseos capita ipsi tributa examinat. Deinde discipulos ejus recenset, inter quos agmen ducit Vitalis, Antiochenus Presbyter, a quo *Vitaliani* dicti sunt. Variæ etiam inter Apollinaristas sectæ fuerunt; siquidem Polemius docuit, commixtam cum corpore divinitatē, & substantiarum confusionem factam fuisse, unde *Polemiatorum* nomen, quorum primipilus Timotheus Episcopus, toties a Patribus ipsisque Vitalianis exagitatus. Porro ex Apollinari ipsiusve discipulis nati dicuntur Antidicomarianitæ, Eutychniani, Monothelitæ & alii non pauci. Dehinc de refutatoribus Apollinaris agit, Athanasio nempe, Damaso, Ignatio in epistola ad Philadelphenses, (quam propterea *vobiscas* accusat,) Ephremo, Nazianzeno, Basilio, Chrysofomo denique in hac ad Cæsarium epistola, quem tamen potius Polemii & Timothei assecclam, quam ipsum Apollinaris dogma petere, aliquot argumentis contendit. Subjicit denique, quæ ex Apollinarismo elici soleant a Pontificiis contra Protestantes, & ab his vicissim contra illos. Præcipue tamen de Eucharistiæ controversia agit, propter nobile Chrysofomi in hac epistola adversus transubstantiationem testimonium, quod, postquam Chrysofomum auctorem habere iterum probasset, & eos qui Joanni Vincesferiensis tribuerunt, refutasset, ex Reformatorum hypothese explicat, sed ea ratione, quæ orthodoxæ doctrinæ damnum nullum adfert.

In altera dissertatione epistolica tractat de *Synagmate doctrinae*, sub Athanasii nomine a viro clarissimo Andrea Arnoldo Christophori filio Parisiis edito. Primo exhibet epistolam suam ad Cl. Baylium ex latina versione nostra, quam in Actis a. 1685 mense Novembris p. 511. dedimus, & doctissimus Vir adoptionis jure propriam sibi facit. Deinceps addit Arnoldi responsoriam, suamque replicam. Nos quia illa epistolam dedimus, in gratiam Lectorum summam acriusque inde nati opusculi recensere, operæ putamus pretium. Arnoldus in epistola ad Baylium existimat, auctorem esse eundem, qui scripsit contra D. Pearsonium in causâ Ignatiana. Decem vero capitibus responsionem suam comprehendit. (1) statum contro-

versæ esse dicit, utrum Syntagma S. Athanasii Archiep. Alexandrini esse possit. (2) Titulum Codicis Vossiani tamdiu valere, donec alius ostendatur, cum hæcenus nec Romæ, nec Florentiæ alia exempla MS. reperta sint. (3) Quanquam *Quæstiones & Responsiones* codicis regii ad Sæc. IX pertinent, istud tamen seculum sine exceptione, ignorantie non esse accusandum, quo vixerint Iosephus Thessalonicensis, Theodorus Studita, Nicephorus CP. Methodius, Petrus Siculus, Anastasius Bibliothecarius, Photius, Simeon Metaphrastes. Deinde præfectum monasterii diserte scribere, se non omnia credere monachis, quomodo ergo citaret scriptum supposititium, vehecatum admitteret? (4) Se non audent dicere, neminem eorum meminisse Syntagmaris, cum tot tantaque veterum monumenta amiserimus. Quod vero Athanasius ipse ejus non fecerit mentionem, mirum non esse, cum ipse petierit, ne sua edantur. (5) Ad objectionem de communitatibus monachorum respondet, sibi sufficere, quod Athanasius in vita S. Antonii monasteria enarret, & Nazianzenus in laudatoria Athanasii adducat *ἠνωδὸς καὶ ἠνωδὸς*, cum quibus consuetudinem habuit Athanasius. (6) Nihil efficere locum Codicis Theodosiani, quia Athanasius in vita S. Antonii *ἠνωδὸς* vult esse *ἀνωδὸς*. (7) Non bene se intelligere objectionem de decimis, atque cum Montacutio & Episcopo Oxoniensi existimare, eas ad Ecclesiam pertinere. (8) Socratis locum sibi non adversari, qui non scribat, sua demum ætate Alexandrinos sex septimanas jejunasse, sed tantum diversos quadragesimæ observandæ modos referat. (9) Conjugium clericorum non prohibuisse Athanasium in Syntagmate, neque *ἀπὸ τῆς ἐκείνου γυναικὸς* id significare, quam in rem Canonem 3. & 4. Conc. Carthagi. laudat. (10) Non Athanasium, sed Cyprianum duos libros ad Quirinum scripsisse. His allectus Basnage, epistolam bene longam ad ipsum Arnoldum exaravit, & postquam Pearsoni adversarium non se, sed Matthæum Roquam esse dixisset, & nonnulla de statu controversiæ adnotasset, nova quædam suppositionis argumenta profert. Jam Genuina Athanasii opera paucissima nobis superesse, etiam si plura tanto nomine decorata obtrudantur: cuius rei causam partim in Orthodoxos, propter Vandalicam persecutionem, ut Vigilii Tapensis fecit, sub Athanasii nomine latitant.

tes; partim in Eutythianos, Nestorianos & Apollinaristas, Athanasio suorum opera supponentes; partim in monachos descriptores conjicit, quos non mirum sit, quædam opuscula Athanasio tribuisse, ut summam plerisque monachorum regulis vindicarent antiquitatem. Ac postremum hoc in Syntagmate usu venisse observat, adeoque nihil Athanasio inscribi debere, quin prius acumine critico discutiatur, etiamsi plurimi codices nomen Athanasii præferant, aut unicus duntaxat, quemadmodum in negotio Syntagmatis evenisse non diffiteatur Arnoldus. II. Quanquam fateatur, & aliquot exemplis probat, Athanasium non semper validissimis rationum momentis sibi reluctantem vel Arrianum vel Paganum oppugnare; monet tamen, illum acri pollere judicio, accurataque scribendi methodo semper uti; sed in Syntagmate misceri cælum terræ. III. Plurima legi in ipso Syntagmate, quæ personati Athanasii drama procul dubio prodant: quippe jurare vetat, jurantemque vult necari: quum tamen ipse Athanasius juret in Apologia ad Constantiam. IV. Vetat jejunium solvere quadragesimale, quod tamen Athanasii tempore solvi potuisse Spiridionis exemplum probat apud Sozom. lib. i. c. ii. V. In ablundis hospitum pedibus durissimus est Syntagmatis auctor; omnes sive monachos, sive laicos, mercaturam exercere vetat; quorum utrumque ab Athanasio alienum. Non vult etiam homines belluinas pelles induere, cum tamen Joannes Baptista in codicibus sacris laudetur. VI. Putat Arnoldus, Syntagmati cum tractatu de virginitate, qui operibus Athanasii inseritur, convenire. Hinc argumentatur Basnage: *aut est Athanasii tractatus de virginitate, aut non est; in quamcumque partem moveas pedem, Syntagma Athanasii non esse jure concludam.* Ac primo quidem Erasmo pollicem premit, librumque illum ut spurium rejicit, ob plurimas nugæ Athanasio indignas. Deinde posito, auctorem esse Athanasium, facilius concludi putat, Syntagma illi inscribi non debere. Etiamsi enim stylis conveniat, præcepta tamen de mulierum consuetudine & jejuniis in utroque occurrentia sibi invicem repugnare. His observatis, epistolæ Arnaldi ad Baylium respondet, sustinetque, codices MStos ita plerumque fuisse depravatos, ut genuina auctorum nomina semper referre non possint; & priusquam dictatorium proferatur
judici-

judicium, nulla aut saltem paucissima tituli habita ratione, tum operis materiam, tum scribendi methodum, tum stylum accurate perpendi debere. Seculum IX. inique sibi non vapulare contendit, ac de Nicephoro, Theodoro Studita, & Simeone Metaphrasæ in specie agit. Silentium Patrum maxime valere docet, quod plurimi ascetica vitæ laudatores exstiterint, qui magnum Athanasii nomen procul dubio allegassent, & si Arnoldi responsio valeret, perire argumentum negativum tantopere a Dallæo, Pearsonjo, Lannojo defensum. Addit, se non negare, monachos Athanasii tempore reperiri; tales autem, quales in Syntagmate describuntur, tum exstitisse, inficiari, hoc est, qui religiosi obsequii causa carerent omni peculio, decimas solverent, quadragesimam observarent, uxoribus abstinerent. Singula prolixius exponit, & ut primum obtineat, cum legem codicis Theodosiani vindicat, tum vitam S. Antonii Athanasio tribui non posse, plurimis argumentis stipatus adfirmat. Quo ad secundum monet, sententiam suam circa decimas Arnoldo non fuisse satis compertam, quæ tamen in Actis nostris accuratissime reddita fuerit. Sibi enim videri, Constantini temporibus decimas solvi non fuisse solitas. Unde sequitur, auctorem Syntagmatis, qui vult illas a monachis deberi, Athanasium non esse. Quod amplius inde confirmat, quia Constantinus annonam clericis tribui iusserit. Ad tertium pertinet, quod quadragesima tempore Athanasii non comprehenderit quadraginta dies, ut fit in Syntagmate. Cui probando multa congerit, & Socratis locum vindicat. Quartum denique de cœlibatu Monachorum ex clarissimo Syntagmatis loco probat, aliumque non minus evidentem ex epistola Athanasii ad Dracontium objicit, quo is monachos liberos genuisse adfirmat. Denique se circa Quirinum errasse fatetur, & Arnoldi amicitiam expetit.

Tertia Dissertatio *Vindicias adversus Simonium* continet, quarum occasionem in præfatione ex *Methodorum Cleri Gallicani Examine* a se edito natam dicit, cui nonnulla adversus Simonium inferuerit, qui vel ipse vel ejus amicus, in præfatione novæ editionis *Historiæ Criticæ* quædam reposuerit. Propterea Basnage hanc scripsit epistolam, in qua recensenda breviores erimus, partim, quia in præcedentibus diutius hæsimus, partim quia hinc inde in

Actis nostris pro & contra Simonium facientia produximus; nunc magis notabilia solum adnotaturi. Initio dolet, Simonium & Vossium, neglecta veritatis cura; e mutuo convitiis insectantes; dolet, Bochartum a Simonio inter etymologistas deprimi, cui tamen ipse plurima debeat, ut prolatis aliquot exemplis fidem facit. Deinde præcipuam ejus opinionem de scribis Judæorum publicis, haud proletariis rationibus convellit, ostenditque, Simonium nihil aliud agere, quam ut Scripturam deprimat, traditionem evehat. Porro creationis ex nihilo sententiam sola traditione non niti, ex Mose & Paulo probat, suamque opinionem de multis Josephi a scriptoribus sacris tam crebro dissentientis erroribus vindicat, & Usserii dictum allegat, Josephum Historiam suam elucubrassè eadem ratione, qua Xaverius Evangelium edidit apud Persas. Deinceps confutare adgreditur Simonium, magnas circa varias lectiones difficultates inique creantem, difficultatem intelligendi Scripturas propter ignorantiam Ebraicæ linguæ objicientem, & Scripturam per Esdram restitutam vel saltem in unum volumen compactam & a corruptelis vindicatam statuentem. Tandem a pag. 202. usque ad finem nonnulla disserit de *Historia Critica fidei Orientalium*, sub D. de Moni nomine a Simonio edita, quæ observatu maxime digna judicamus, præsertim, quoniam illud Simonii opusculum in Actis nostris a. 1684. mense Novembri p. 490. recensuimus. Res sic se habet. A plurimis annis Simonius id elucubraverat, & typographo excudendum commiserat, qui, ut facilius ederetur, scribæ elegantiori manu describendum mandavit. Et cum ob difficillima apud Gallos his in rebus tempora sub prælo sudare non potuerit, codicem suum recepit Simonius, dum alter apud litteratum virum detinebatur. Tandem mutato titulo & nomine prodit, quem Basnage cum MS. codice conferens multa omissa, multa immutata, multa etiam oblitterata deprehendit. Quædam de traditionibus, Sacramento Eucharistiæ, imaginibus, confirmatione, purgatorio, aliisque magni momenti rebus descripsit, ut Simonius, re comperita, quo casu, quove consilio id actum fuerit, nobis aperiat, quem incredibile sit, spe lucri cum Episcopis Gallicanis in gratiam redire volentem hæc immutasse.

CLAUDII RUTILII NUMATIANI GAL-

li Itinerarium, integris Simleri, Castalionis, Pitbœi, Sitzmanni, Barthii, Grævii aliorumque Animadversionibus illustratum ex Museo Tb. J. ab

Almeloveen.

Amstelædami, apud Joh. Wolters, 1687, in 12.

CLaudius Rutilius Numatianus Gallus, cum ex urbe Roma, in qua amplissimis muneribus defunctus fuerat, in Galliam ad avitos lares reverteretur, imitaturus exemplum multorum veterum, ut Julii Cæsaris, qui Hispaniense; Trajani Imperatoris, qui Dacicum; Alexandri Severi Augusti, qui Persicum; Horatii poetæ, qui Brundusinum; Ovidii, qui Milesium; Firmiani, qui Africanum itinera scripserunt, libellos duos de reditu suo Roma in Galliam anno ab U. C. M CLXIX, sive secundum eruditorum aliquot calculum, anno Christi CCCCXVII, composuit. In quibus præter urbem Romam, *quam ita scite, ornate, elaborate, vere & prudenter, elegantissimo eruditissimoque encomio celebravit, ut nihil ab horum temporum scriptore elaboratius & ornatius fieri posse existimet* Onuphrius Panvinius; multa loca accurate & egregie describit, ac quædam cognitione non indigna, sive historiam sive elegantiam spectes, immiscet. Quamobrem & subinde eruditissimi Viri huic itinera-rio, capite licet atque cauda detruncato, quod dolendum! in lucem proferendo, emendando aut illustrando operam impenderunt suam. Quod cum observaret clarissimus vir Th. J. ab Almeloveen, sciretque inter varias editiones nonnullas celeberrimorum viro-rum commentariis esse adornatas, summum, ut ipsemet in præfatiuncula ad lectorem præmissa refert, quod potuit, adhibuit studium, ut tandem vel semel, quid esset præstitum perspiceret: cujus gaudii quum nunquam se videret, nisi illa Commentaria conjunctim essent edita, fore participem; subrepit edendorum horum omnium amor, qui quotidie ita eum urisit, ut quemvis pene super illo autore confuleret, quo desiderio demum suo posset fieri satis. Postquam itaque rarissimum & comparatu difficillimum Josephi Castalionis exemplar, apud virum celeberrimum J. G. Grævium,

qui suas animadversiones accuratissimas adjecit, offendisset, aliaque ab aliis amicis conjunctioribus obtinuisset, nova eaque nitidissima Itinerarii a Rutilio conscripti editione orbem litteratam sibi devincire studuit. In qua præmissis ex Giraldo, Onuphrio Panvinio, Vossio & Barthio de Claudio Rutilio testimoniis atque elogiis, ejusdem duos libellos accurate recenset, deinde Josæ Simleri, Josephi Castalionis, P. Pithœi, Theodori Sitzmanni, Casparis Barthii & J. G. Grævii, omni eruditionis genere refertas animadversiones exhibet, & sua tandem observata cum tabula Geographica, iter a Rutilio confectum ob oculos ponente subjungit.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΣΑΜΟΣΑΤΕΩΣ ΑΠΑΝΤΑ.

LUCIANI SAMOSATENSIS OPERA

Græco-Latina, cum doctorum virorum Notis,

ex recensione Job. Georgii Grævii.

Tomis duobus.

Amstelodami, apud Boomium aliosque 1687, in 8.

NEminem ex Græcis Latinisque Scriptoribus in deprehendis coarguendisque hominum imposturis, ac insectandis vitiis, ingenio & eloquentia LUCIANUM superasse constat; ac quicquid vel nigri salis Momo, vel candidi Mercurio tribuitur, omne in eo uno copiosissime reperiri, in confesso est apud eruditos. Priscæ sane comœdiæ dicacitatem eum retulisse agnoscimus, verum citra petulantiam, festivoque lepore omnia hominum genera, mores & actiones perstrinxisse, dum nihil vel obiter attigit, quod non aliquo feriret scommate: præcipue Philosophis infestus, atque inter hos Pythagoricis potissimum ac Platonis ob præstigias, Stoicis item propter intolerandum fastum; ut recte annotavit Erasmus in *epistola ad Christoph. Ursævium*, qua ei latine redditum Luciani *Somnium* Londini 1504 dedicavit. Factum hinc, ut *maledici* nomine passim ferretur, *Athei* etiam cognomen ipsi inderetur, quod pari libertate Deos gentilium & insanam horum multitudinem irrideret, qua Stoicorum superciliis & Philosophorum omnium barbide

illudebat: dignus sane, qui ob ingenii festivitatem, mirificam elegantiam, & variaz doctrinae copiam, eruditorum manibus assidue versetur. Hi igitur ne tam utili auctore careant, postquam editiones inde usque ab anno 1496 (quo primi Florentini typi eam procuderunt) disseminatae disparuissent, doctissimi celeberrimique viri *Joannis Georgii Gravii*, bonis literis poliendis juvandisque assidue intenta cura providit, & nitidissimis typis chartisque ac forma commodissima recusum Lucianum Græcolatinum dedit. In exprimendo Græco auctoris textu, & jungenda ei Latina interpretatione typographi secuti sunt Salmuriensem anni 1619 editionem, a *Johanne Benedicto* Medico & Græcarum literarum in isthac Academia Professore adornatam; qui priorum interpretum Thomæ Mori, Erasmi, Melanchthonis, Jac. Micylli, Gilb. Cognati, Vinc. Obsopœi, Boleri, Luscinii, Birekheimeri, & aliorum versiones, (quas editiones, *Basileensis 1563* & *Parisina 1615* exhibent) recognoverat, emendarat, & maximam earum partem ipse contexuerat; Græcum etiam contextum, ubi mendosa fuerat visa lectio, vel ex collatione variorum Codicum, vel ex proprio ingenio, emendaverat. Sed quandoquidem ardua res est, fatente ipso *Benedicto*, eadem elegantia eademque festivitate, qua Græce legitur, auctorem hunc Latinum dare; meliorem interpretationem Latinam, quam quæ hætenus extat, (Gallica enim *Ablancourtii* sua laude neutiquam privanda, nunc in examen non venit) culto huic Scriptori convenire censet *Grævius*, ac satis magnum patere hic campum Græcae doctis industriam exercendi. In quo usque dum eorum aliquis decurrat, & omnibus numeris absolutam interpretationem Latinam concinnet, hac interim, elegantia sane & polita, ac usui plane accommodata editione *Græviana*, insigni cum jucunditate & emolumento uti licebit: quippe quæ priores omnes quotquot conspeximus, *Florentinam* puta 1496, *Venetam Aldi* 1503, *Basileensem* priorem 1555, (quæ Græca saltem *Luciani* exhibent) tum *Basileensem* posteriorem 1563 cum *Gilb. Cognati* & *Joh. Sambuci* annotationibus, *Parisensem* *Joh. Bourdelotii* in fol. 1615, & *Salmuriensem* *Joh. Benedicti* in octav. 1619. longe superat, non formularum solum chartaque nitore, sed clarissimi Editoris studio, quo omnia quæ exornando Luciano conducere videbantur, undique sunt congesta. Cuius enim, prout animad-

versionibus vel notis illustratus est a viris doctis, loco adjectæ sunt pagellisque subjectæ *Gilb. Cognati*, *Theod. Marcilii*, *Job. Bourdelotii*, *Boivinii*, *Jac. Palmerii*, *Egidii Menagii*, *Franc. Gueri*, *Job. Th. ab Ameloveen*, & *Tan. Fabri* annotationes emendationesve; ipsius autem celeberrimi *Editoris* & *Jac. Gronovii*, tum & *Tan. Fabri* in Timonem Notæ singulis tomis sunt annexæ; nisi quod integrum suum commentarium ad *Pseudosophistam* seu *Solocissam* paginis in contextu Auctoris *Tom. II. p. 729. & seqq.* substravit: quam rationem in *Lamberti* etiam *Barlei* notis ad Timonem: *Tom. I. p. 51. & seqq.* & *Tan. Fabri* notis ad narrationem de morte Peregrini *Tom. II. p. 559. & seqq.* & *Jac. Tollii* notis ad libell. de non temere credendo calumniæ *Tom. II. p. 395 & seqq.* tenendam censuit *Gravius*: qui *Scholiasten* etiam *Græcum* antea nondum editum, a *Cl. Isaaco Vossio*, cui maxima Manuscriptorum hujusmodi copia suppetit, ex Anglia missum, adjiciendum putavit, cui emendate excudendo operam dedit *Job. Clericus*.

Hunc in modum adornata *Græviana* editio, quandoquidem cum *Benedictina*, si *Græcum* auctoris contextum & interpretationem Latinam respicias, prorsus convenit & ad istius rationes composita est; hæc vero (passim indicante *Grævio* & *Gronovio*) ita comparata, ut tam in *Græcis* auctoris verbis plurima menda supersint, quam in Latina Interpretis versione non bene sibi omnia constent, & prioribus versionibus vix saniora exhibeat, in quibus non adeo magna adhibita sit diligentia; optandum ut ii quibus hæc studia cordi sunt, quique linguæ *Græcæ* cognitione ac ingenio valent, & codicibus instructi sunt vetustioribus manu exaratis, huic Auctori venustissimo expoliendo manus admoveant. *Tanaquillum Fabrum* certe eo animo fuisse, & de universis *Luciani* operibus cum nova interpretatione edendis cogitasse; ipse in præfatiuncula libello de morte *Peregrini* 1653 Parisiis edito præfixa p. 1. indicat: unde etiam intelligimus, in Regia Bibliotheca Parisina jam eo tempore tres *Mss. Codd.* *Luciani* extitisse; quorum mentionem etiam fecerat *Bourdelotius Præfat. Notar.* qui in *Memmiana* quoque Bibliotheca *Mss. Codd.* *Luciani* extare subinnuit. Hos, & qui alibi latent alios, conferre, indeque genuinum *LUCIANUM* proferre, omnino e re & commode literarum fuerit. *Multa sunt* (ita clauditur com-

dit commentationem modo indicatam Faber p. 82.) in Græco corrupta, qua non quis videt; sed ad ea emendanda, doctorum hominum responsa, & Codices manuscripti multum adjuvanti adferent: diligens præterea veterum lectio, & assidua cum Luciano familiaritas. Et certe is est hic scriptor, qui venustiorum, quantum est hominum studio atque opera excoli debeat atque expoliri; quippe ipse venustissimus, judicii acerrimi, orationis purissimæ, doctrinæ elegantis, veri, si quisquam alius, diligentissimus investigator & sepe repertor.

ÆGIDII MENAGII POEMATATA, BATAVA editio.

Amstelædami, apud Henr. Wetstenium, 1687, in 12.

INter ævi hujus poetas, qui ambiguam faciat *Ægidio Menagio* palmam, haud facile reperitur quisquam. Ac habet is præ cæteris hoc præcipuum ac plane singulare, quod & Latini Græcique carminis elegantia veteribus poetis proxime accedat, & Italici ac Gallici sermonis venustate vix ulli, etsi carminis pangendi arte præstabili, in utraque gente cedat. Quod ex *Poematum* ejus libro intelligi potest, septies antehac excuso, hoc anno octava editione in Belgio iterum impresso. Præterquam vero quod postrema hæc editio priores cultu & elegantia æquat, iisdem est anteferenda, quod plura exhibet, ea nempe quæ intra hos septem annos a felicissimi Poetæ ingenio profluxere, suavissima carmina; ut proin prioribus auctiorem & emendatiorem hanc esse editionem, eamque solam ab ipso Menagio agnosci, libelli titulus haud immerito præ se ferat: nec ineleganter Jo. Commirius e Soc. Jesu vates cecinerit:

*Et novus & vetus est docti liber iste Menagi,
Quem cupida versas, Lector amice, manu.
Res tituli que manent: sed si, quos addidit ipse,
Respicias cultus, dixeris esse novum.*

JUGEMENTS DES SCAVANS SUR LES Principaux ouvrages des auteurs.

id est

Cccc 3;

Judi-

Judicia Eruditorum de primariis scriptis Autorum.

Tomus IV, poetas complexus.

Parisiis, apud Antonium Dezallerium, 1686, 12. maj.

Volumina quinque.

Judiciorum horum collectionem Cl. Viro *A. Baillet*, (quem *Thuanus*, si viveret, *Balietum* vocaret,) *bibliotheca Lamoniæ præfecto*, orbem literarium debere, in superioris jamjam anni Actis p. 251. innuimus, cum de tribus prioribus operis pulcherrimi tomis verba faceremus. De *quarto* nunc nonnulla differenda erunt, qui *de poetis* agit, eadem fere methodo, qua præcedentes tomos contextos esse, citato loco diximus. *Quinque voluminibus* absolvitur. Horum *primum* (post *apologiam* pro Authoris instituto, celeberrimo *Menagio*, satyricoque cuidam anonymo oppositam,) præfixam habet præfationem prolixam de genio quorundam e modernis poetis. Nos missis iis, quæ privatas Bailletto cum *Menagio* clarisque viris aliis hodiernum superstitibus intercedentes similitudines concernere videntur, ea excerpamus, quæ generatim Author monuit.

Queritur scilicet, hos qui Christo nomen dederunt, ab amoribus impudicis argumentum ornatumve carminis petere, adeo ut nec tragœdiæ ulli hodie honos suus constare putetur, nisi amoribus referta sit, quos ipsa veterum gentilium severitas cothurnis incedere, graviter tulisset. Vetat occentari sibi illud Catulli:

— *Castum esse decet pium poetam*

Ipsum: versiculos nihil necesse est.

Opponit Christi effata, quibus de quovis otioso verbo rationem reddendam olim prædixit, ac impura verba ex impuro corde oriri docuit, Matth. XV, 11. 18. 19. Negare equidem non ausus est Bailletus, non unum poetarum moribus castigatioribus, ac quidem stylo, usum esse. Refert imo hanc in rem exempla tum *Guilielmi Sallustii Bartasii*, in quo ineptis verborum ampullis turgens scribendi genus non minus ac simplicitatem morum notavit *Thuanus*; tum *Remigii Bellaquei* (Belleau), qui etsi *Sammathano* teste, sobrietatis studiosissimus esset, *Anacreontem* summo studio Gallice loqui docuit. Magis mirum videtur,

Joban-

Johannem Baptistam Mansum, poetam Neapolitanum (mörtuum 28. Dec. 1645. ætatis 84.) inter flagra & horrenda pœnitentiæ exercitia, erotica sua meditari solitum fuisse. Quicquid tamen horum fit, difficulter se adduci patitur Bailletus, ut quemquam mentis affectus intemperatos servare posse credat, dum amantium affectus ore aut calamo exprimere satagit. Urget porro exempla *Bembi Cardinalis*, *Mureti*, *Foppii*, *Sebettentii de Aezma*, *Ambr. Franci*, *Barthii*, *Gebhardi*, *Rob. Keuchenii*, *Lindenbergii*, *Zach. Lundii*, *Sigism. Jul. Mynsingeri*, *Rein. Neuhusii*, *Gabr. Schneideri*, *Mich. Virungi*, *J. Ang. Werdenbagenii*, qui carmina sua liberius scripta non nisi sub **JUVENILIUM** titulo edi voluere, forte, quod juventutem suam facilius eam veniam impetraturam sperarint, quam maturiori ætati multi negare potuissent. Commendat *Franciscum Petrar- cham*, *Petrum Aretinum*, *Joachimum Bellajum*, *Ronsardum*, *Muret- tum*, *Lopez de Vega*, *Ansaldo Ceba*, *Oelavium Rinuccinum*, *Gabrie- lem Altilium*, *Johannem Maresum de fano Sorlini* (Desmarests de S. Sorlin) *Brebensum*, aliosque, eo nomine, quod minimum ante mortem respuerint, & sanctius argumentum, quam cui hæctenus assueti fuerant, decantandum quæsierint.

Invehitur hinc in illos, qui a veterum poetarum simplicitate recesserunt, poemataque sua exararunt figuris ararum, ovorum, globorum, cuborum, pyramidum, calicum, thronorum, pileo- rum, alarum, & quæ hujus generis alia sunt. Non ignorat tamen, quod & olim *Dofiadus Rhodius* aram ex versibus struxerit, & *Simmias* ovum poeticum excluderit.

Gravius adhuc animadvertit in illos, qui allusionibus ad no- mina propria delectantur. Illud argutiarum genus post *Barthi- um* observat non ante in literarium orbem irrepsisse, quam ex quo cum *Claudiano* genuina poësis expirasset.

Detonat denique in poetas tantum non omnes, qui sibi quic- quid libuerit licere putent, adeo ut ex virtuoso flagitiosum, ex fla- gitioso vicissim virtuosum effingant, prout cœci venalesve affectus aut calumniandi pruritus jusserint. Notat heic tum *Maynardum*, tum *Nicolaum Boileau Despreaux*. Illum, quod tum in blanditiis, quibus *Richelii* viventis liberalitatem mereri nitebatur, tum in in- vectivis, quibus mortuo Cardinali ingratitude vitiaque alia
expro-

exprobravit, modum nesciverit: Hunc vero, quod in Satyris *Petrum Pelleterium* parafiti imagine deridendum propinarit, quem tamen non nisi domi suæ cenasse prandisseque constat.

Hæc aliaque id genus præfatus, autores ipsos, de quibus agere voluit, aggreditur. Præmittit aliquot decadas illorum, qui de *Arte poetica* aliquid, seu prorsus, seu vorsa, commentati sunt. Hos excipiunt ipsi *Poetae ultra sesquimille. Mosen* iis honoris gratia ducem dedit *Baillerus*. Proxime istum excipiunt *Græci*, *Homerus*, *Hesiodus*, *Sibylla*, *Alcman*, *Archilochus*, & quotquot ante illud tempus florere, quo universa tandem Græcia Romanum jugum subiit.

Volumine altero habentur *Latini*, qui inde a bellis Punicis usque ad seculum, quo *Dantis* & *Petrarchæ* auspiciis bonæ literæ re-floruerunt, inclaruere; admixtis *Græcis* nonnullis, qui sub Imperatoribus Romanis ac CPlitanis scripserunt, quales sunt *Ezechiel Tragædus*, *Oppianus*, *Babrius*, aliique. Reliqua volumina poetas modernos enumerant, qui inde a *Dantis Aligerii* ætate ad nostra tempora, *Græca*, *Latina*, *Italica*, *Gallica*, *Hispanicave* carmina condiderunt, cujuscunque gentis ipsi fuerint. Incipit igitur volumen tertium a *Dante*, anno 1321 vel 1325 mortuo. Nihilominus cum ad *Alanum Charterium*, anno 1458 denatum, *Baillerus* devenisset, *Helinandum*, *Guiotum*, pluresque alios Gallicos poetas ipso *Dante* vetustiores, obiter commemorandos duxit. In volumine quarto primum locum sortitus est *Torquatus Tassus*, in quinto *Paulus Scarronius*.

Inter recentissimos Gallix vates, de quibus *Baillerus* egit, *Plejas* potissimum *Parisensis*, quam vocant, nostros in se oculos merito convertit. Notissima est *Plejas* Poetarum *Romana*, quam & a patrono *Alexandro VII* Pontifice, *Alexandrinam* vocitarunt. Constituebant eam *Augustinus Favoriti*, *Apollonius Florens*, *Natalis Rondininus*, *Virginus Cesarinus*, Itali; *Ferdinandus de Fursenberg*, & *Job. Rutgerus Torck* Germani; *Stephanus Gradius* denique *Ragusanus*. Disparuit ea penitus, ex quo ultimi illorum, *Favoritus* *Innocentio XI* a *Steganographiis* explicandis, & *Fursenbergius* *Monasteriensium* & *Paderbornensium* episcopus vita excesserunt. Horum obitus locum dedit novæ poetarum *Latinorum Plejadi*, quam constituunt *Renatus Rapinus*, *Jobannes Commi-*

rius, Carolus de la Rue Jesuitæ; *Job. Bapt. Santolius* (de Santeuil) canonicus regularis S. Victoris; *Ægidius Menagius* abbas secularis; laici item bini, *Carolus Pererius* (du Perier) eques, & *Petrus Petitus* medicus. *Baillerus* author est, non paucos desiderasse, ut *Geleb. Petrus Daniel Huetius* inter Plejados astra locum occuparet, itemque hoc daret precibus *Cl. Job. Georgii Græpii*, ut poemata sua in unum volumen collecta publica luce frui pateretur. Dubitat autem vehementer, utrum alterutri horum votorum unquam sit satisfactorius *Huetius*, ex quo in sedem episcopalem *Suesstonum* euectus, sanctioribus distineatur occupationibus; etiam si nihil scripserit, cujus eum pudere oporteat, si vel ipsum thronum Papalem conscendere ipsi contingeret. Inter poetas vernaculos nomen etiam profitentur historiographi illi duo regii, *Joannes Racine* & *Nicolæus Boileau Despreaux*, quorum ille inter Tragœdos, hic inter Satyricos parem hodie non habere putatur. Memoratu digna videtur ratio, quam Potentissimo Galliarum Regi suasisse refert Noster, ut posteriori huic munus Historiographi sui crederet. Plus simplici vice nimirum audiverat, vereri suos, ne **LUDOVICUS MAGNUS** seræ posteritati *heros* quidam *fabulosus* videretur, eo quod veritas ab eo gestorum magnitudinem omnium, quæ in fabulis verisimilia habentur, longe transcendat. A Satyrico ergo illo potissimum historiam suam condi voluit, quod facilius fidem speraret inventurum scriptorem, qui dudum mordacissimis suis scriptis capitalem adulationis ac dissimulationis hostem sese probasset.

Properamus ad operis finem, quo Polyhistor noster brevissimis indicat tum nomina *Poëtriarum* quarundam, (inter quas ætate, non meritis, postremæ sunt *Mademoiselle de Scudery, Aurelia Fedeli, Madame de Houillieres*, ac *Mademoiselle de la Vigne*,); tum paucissimos qui *Germanicam, Polonicam, Danicam, Suevicam, Belgicam, Anglicam* denique poesin excoluere. Quod autem Poetas Anglos attinet, penuriam *Bailleti* facile compensabit *Guil. Winstanlaus*, de quo nunc pluribus agendum erit.

**THE LIVES OF THE MOST FAMOUS
English Poets, &c. i. e.**

Vitæ celebriorum Poetarum Anglorum, sive, Honor Parnassi, monstratus in Specimine brevi ex operibus scriptisque ducentorum fere, qui inde a Guilielmi Conquestoris tempore, usque ad modernum Britanniarum Monarcham JACOBUM II. floruerunt, conscripto a Guilielmo Winstanley.

Londini, impensis Samuelis Manship, 1687, in 8.

Non possumus non auctoris literatissimi studium vehementer approbare, quo *civium suorum poeseos laude florentium vitas ac opera* recensuit. Neque vero satis esse putavit, singulorum, *ævum, patriam, gesta* memorabilia, *mortem, poematum* denique *titulos* succincte enarrasse. Quin ubivis interspergenda censuit *excerpta* quædam e potioribus Poetæ operibus, ut iis, quibus ipsa opera inspicere non licet, isthinc saltem de authoris ingenio judicare liceret.

Principem locum dedit *Roberto Glocestrensi & Richardo Eremita*, quorum uterque seculo XIII ineunte obiit. Sequuntur ejusdem seculi poetæ *Josephus Excestriensis* seu *Ischanus*, *Michael Blaunpaign*, *Matthæus Parisiensis*, *Alexander Nequam*, *Alexander Essebius*. Ex iis, qui seculo XIV vita functi sunt, *Robertus Bastonus*, *Henricus Bradshavv* ac *Havillanus* soli comparent. Excipiunt hos, ex XV seculo *Joh. Gowerus*, *Galfridus Chaucerus*, *Johannes Lydgate*, *Joh. Hardinus*. Poetas seculi XVI & XVII universos enumerare tædiosum nimis esset; nisi universi pene Ialis, Gallis, quin & nostratibus ne solo quidem nomine innotuissent. Memorantur igitur auctori nostro ex seculo XVI, *Robertus Fabianus*, *Joh. Skeltonus*, *Guil. Lilius*, *Thomas Morus*, *Henr. Howard*, *Comes Surriæ*, *Thomas Wiat*, *Christoph. Tye*, *Joh. Lelandus*, *Thomas Churchyard*, *Joh. Heggins*, *Abrahamus Fraunce*, *Guil. Warnerus*, *Thomas Tufferius*, *Thomas Storr*, *Th. Lodge*, *Robertus Greenius*, *Thomas Nash*, *Philippus Sidneus*, *Fulco Grevil*, *Edmundus Spenserus*. Ex mortuis denique nostro seculo commemorandos *Winstanlæus* putavit *Johannem Harringtonum*, *Joh. Heywoodum*, *Georgium Peel*, *Joh. Lilium*, *Guil. Wagerum*, *Nic. Bertonum*, *Thomam Kid*, [in cujus vita coætanei

ejus *Thomas Watsonus, Th. Hudsonus, Job. Markhamus, Th. Achelly, Job. Weever, Ch. Middletonus, Geo. Turbervilius, Henr. Constable, ac Johannes Lane* laudantur,] *Thomam* porro *Overbury, Michaelem Drayton, Josuam Sylvestrum, Samuelem Danielem, Georg. Chapmanum, Robertum Baronium, Lud. Carlisle, Job. Ford, Ant. Brevver, Henr. Glapthornum, Job. Davis, Job. Donne, Richardum Corbet, Benj. Johnsonium, Fr. Beaumontium* ejusque collegam *Job. Fletcherum, Guil. Shakespeare, Christoph. Marlovv, Bartonum Holyday, Cyrillum Turney, Th. Middletonum, Guil. Rovvley, Thom. Decker, Job. Marstonum, Gasp. Main, Jac. Shirley, Phil. Massingerum, Job. Websterum, Guil. Brown, Th. Randolphum, Job. Beaumontium, Philemonem Hollandum, Thomam Goffe, Th. Nabbes, Rich. Broome, Rob. Chamberlain, Guil. Samsonem, Georg. Sandys, Job. Suckling, Guil. Habingtonum, Franc. Quarles, Phineam Fletcher, Georg. Herbertum, Rich. Crashavv, Guil. Cartwrightum, Astonum Cockain, Job. Davis, Th. Majum, Car. Aleynium, Geo. Withers, Rob. Herricum, Job. Taylor, Th. Rayvlins, Th. Carev, Rich. Lovelace, Job. Birckenhead, Rob. Wild, Abr. Covvley, Edm. Wallerum, Job. Denham, Guil. Davenantium, Geo. Whartonum, Robertum Hovvardum, Guilielmum Cavendish Novi Castris Ducem, præter cujus conjugem nullam novimus a Winstanlæo memoratam poetriam, *Guil. Killegrevv, Job. Studley, Job. Tathamum, Th. Jordanum, Hugonem Cromptonum, Edm. Prestvich, Paganum Piscatorem, Ed. Shirburnum, Job. Quarles, Job. Mittonum, Job. Ogilby, Rich. Fanshavv, Rogerum Boile, Comitem ab Orrery, Thomam Hobbesium Malmesburiensem, Comitem quendam Roffensem, Thomam Flatmanum, Martinum Luellinum, Edm. Fairfax, Henr. King Episc. Cicestrensem, Th. Manley, Lud. Griffin, Job. Dauncey, Rich. Head, Job. Philips, Job. Oldham.* Agmen claudunt hodiernum superstites *Johannes Driden, Elkanah Settle, Geo. Etheridge, Job. Wilsonus, Thomas Shadvellus, Thomas Stanley, Edv. Philips, Thomas Sprat, Guil. Smith, Job. Lacey, Guil. Wicherly ac Rogerus L. Estrange.**

Cum vero longe plures huic catalogo inferi mereantur, illorum recensum, donec secunda vice libellus edatur, dilatum voluit autor. Tuncque forsan *Faithfull Teate Ecclesiasten* Sudburiensem inter gentis suæ poetas referre, non pigrabitur. Ingeni-

osum illius opus, quod *Ter Tria* sive *Doctrinam* de tribus Trinitatis personis *Patre, Filio & Spiritu Sancto*, de præcipuis charismatibus, *fi- de, spe & charitate*, ut & de officiis Christiani præcipuis, *oratione, meditatione & meditatione*, inscripsit, Nostratum quidam vernaculo carmine reddidit, ejusque propediem editionem molietur; quod Winstanlæo indicasse non abs re fuisse opinamur.

De cætero, ex hoc libello sequentia memoratu digniora excerptissile operæ erit pretium.:

Abrahamus Fraunce *Hexametro* carmine Heliodori Æthiopica efferre conatus est. En versionis initium:

As soon as sun-beams could once peep out fro the mountains

And by the dawning of day had somewhat lightned Olympus, &c.

Quod genus carminis Græcorum Latinorumque æmulus *Philippus Sidney* omnium primus Anglicanis musis familiare reddidit. Ex Italis, Hispanis, Gallis, Germanis, Batavis neminem novimus, qui in vernacula sua idem tentarit.

Philemon Hollandus, Med. D. & Pract. Coventriensis tantum non omnes autores classicos in vernaculam transtulit, unde quidam ita in eum lusit:

Holland vvith his translations doth so fill us,

He vvill not let Suetonius be Tranquillus. i. e.

Hollandus obruit nos versionibus,

Nec esse Tranquillum finit Suetonium.

Unam alteramque harum versionum, (non obstante, ut *No- ster* ait, *gigantea earum mole*,) unico absolvit calamo, quem inter *καμήλια* sua amicis ostentare solitus fuit. *Thomam Morum* Winstanlæus inter poetas retulit ob *Utopiam* tanto cum ingenio effictam, ut *Budeus & Johannes Paludanus* veram orbis partem crediderint, optarintque adeo, ut eximiis nonnullis Theologis incolarum conversio injungeretur. Imo ex civibus suis fuisse autor refert pios quosdam ac eruditos theologos, qui semetipso itinere in *Utopiam* suscipiendo promptissime accingere nulli dubitarint. Non displicet denique anagramma, quo *WIAT* Autori nostro est *A WIT*, h. e. *ingeniosus*. Sufficiant hæc, speciminis loco; ex hoc Winstanlæi specimine, quod ut propediem in justæ magnitudinis opus exerescat, optamus.

*RATIONES PHILOSOPHICO-MEDICÆ, THE-
oretico-Practica a Benj. Bræchuyffio, Med & Phil.
D. &c. juxta Auctoris principia deductæ.*

Hagæ Comitum, apud Meynard. Uytverf, 1687, in 4.

Quem primum Noviomagi A. 1672 sub titulo *oconomia corporis Animalis, seu cogitationum succinctarum de mente, corpore, & utriusque conjunctione, juxta methodum Philosophiæ Cartesianæ deductarum*, in lucem edidit libellum in octavo, in CXXI articulos divisum, clarissimus Auctor, dein in quarto A. 1683 Amstelodami secundi curavit. In hac editione secunda XXV priores articulos, animæ in primis essentiam & cognitionem tradentes, notis auxit, reliquos vero parum aut nihil mutatos, vel locupletatos subjunxit, prout in Actis nostris ejusdem anni mense Augusto notavimus. Nunc mutato titulo sequentes XXV articulos commentariis illustrat: illa enim, quæ in prioribus editionibus exposuit, summariorum loco ponit, fufius & proluxius explicata. Quippe jam ad corporis expositionem pergit, atque quæ in primis viis peraguntur, prioribus XXII capitibus considerat, phænomenorum præcipuam ætiologiam a materiæ mundi subtilissimæ actione, juxta placita Philosophiæ Cartesianæ, derivans. Inde quid aer, cibus & potus, motus &c. in eo negotio præsentent, & quomodo pro diversitate sua massam sanguineam diversimode afficiant, recenset. Cum igitur & malorum inde emergentium descriptionem reliquis XXXI capitibus exhibeat, quorundam in primis viis maxime nidulantium morborum, e. gr. nausæ, vomitus, diarrhœæ, lienterix, dysenterix &c. curationes, principiis suis innitentes, adjecit, reliquorum in futuris voluminibus enodationem pollicitus.

*MEMOIRES HISTORIQUES ET GEO-
graphiques du Royaume de la Morée, Negrepoint
& des places maritimes jusques a Thessaloni-
que, par P. M. Coronelli.*

id est:

Dddd 3

P. M.

P. M. Coronelli, Geographi Veneti, Commentarius Historicus & Geographicus de Morea, Negroponte, & locis maritimis usque Thessalonicam.

Amsterodami, apud Wolfgangum, Waesbergium, Boomium & van Someren, 1686. in 12.

Scriptus est hic liber ab auctore lingua Italica, & ex ea traductus in Gallicam, cujus & Germanica versio adornata extat. Continet eruditam descriptionem Peloponnesi seu Moreæ, & Eubœæ sive Negroponti urbium, castrorum, portuum, incolarum, locorum etiam finitimorum, adjunctis nominibus antiquis, commemoratione originis variarumque mutationum, & quicquid uspiam memorabile reperitur aut accidit, usque ad annum 1685, cum figuris admodum scite ære expressis. Divisus est in duos tomos: quorum prior ostendit, Moream esse chersonesum seu peninsulam undique mari circumdatam, nisi quod versus septentriones isthmo Corinthiaco tanquam angusto tramite Helladi sive Achajæ annexa sit; tum ejus nomina antiqua recenset, & originem nominis Moreæ, hinc figuram, situm, amplitudinem, divisionem veterem in octo, & novam in quatuor partes, nimirum *Clarentiam*, *Belvedere*, *Saccaniam* & *Tzaconiam*, quæ prisca Laconica est, exhibet. Enarrantur porro promontoria, montes & sylvæ, infertis ubique breviter antiquis Poetarum fabulis, item mentione sanorum ibidem exstructorum: sequuntur fluvii, fines, maria quibus alluitur, cum suis sinibus, (ubi exacta descriptio maris Ionii,) fertilitas, deliciae, imperiorum varietas, & qua ratione a Despotis in Turcarum potestatem pervenerit. His accedit commemoratio de pristina amplitudine Venetorum imperii, tam in Peloponneso, quam per universam Græciam & regna adjacentia, ut ceperit, utque adoleverit, uti Bertholdo Estio, duce Veneti exercitus, cæso defecerit, nunc autem anno æræ vulgaris M DC XXCV quasi revirescat.

Posteriore parte sigillatim exponuntur civitates & castella mari adlita, sinus, saxa, insulæ non modo propinquæ, sed & aliæ
Jonii

Jonii. Initium fit ab *Isthmo Corinthiaco*, in quo notabilis ille *murus* a portu *Lecheo* usque ad *Cenchreum*, per totum *Isthmum* ab Imperatoribus Græcis exstructus, postea a Venetis centum triginta sex turribus munitus, tandem a Turcis haud diu post expugnatam *Constantinopolin* dirutus, describitur. Inde proceditur ad *Corinthum* & ejus ruinas, arcem *Acrocorinthum*, hinc ad *Patras* etiamnum mercatura nobiles, quibus adnectitur tabula vicinæ *Cephæniæ*; pergitur *Cyllenen* sive *Clarentiam* vel *Chiarenzam*, *Caminzam*, *Tornesum*, sive *Chelonaten*, *Pylam Messeniorum*, quam *Stephanus Coriphastum*, nunc *Zunchio* & *Navarino* vocant, *Methonem* sive *Modon*, *Coronem*, cujus obsidio atque infimul pugna memorabilis die 7. Augusti 1685. inter Venetos & Turcas commissa multis narratur; quibus annectitur descriptio vexilli summi exercitus Turcici & caudarum equinarum, quarum usum inde apud Barbaros ortum esse noster tradit, quod quum sub initia bellorum adversus Christianos sex millia Turcarum uno prælio capti & negligentius custoditi fuissent, hi occasionem victores cædendi nacti sint, & quum alia semet internoscendi signa non haberent, caudis equinis uti convenerint: ab eo felici successu istum caudarum usum in expeditionibus bellicis invaluisse. Pergit inde auctor ad descriptionem *Calamatæ*, quondam *Theramne* dictæ, utque ea astu capta & postea diruta sit; deinde *Zarnatæ*, *Chelassæ*, *Passavæ* & Venetis armis nuper expugnatæ *Misthra* sive *Spartæ*, de qua multa memorabilia recensentur. Sequitur promontorium *Tenarium* sive *Matapan*, ubi castrum *Maina*, *Epidaurus* seu *Malvasia*, vino generoso nobilis, *Nauplia* sive *Napoli di Romania*, ad sinum Argolicum sita, *Argos* Peloponnesiacum ad *Inachum* fluvium, cujus ruinae a perquam paucis habitatae nihil antiqui splendoris retinent. His finitur designatio Peloponnesi. Adjiciuntur autem vicina maria, insulae, regiones. Jonio mari alluitur Peloponnesus versus occidentem, Ægeø ab oriente, inter quæ duo maria posteriores Geographi tertium, qua in meridie protenditur peninsula, inter *Acritam* & *Maleam* promontoria, *Mare della Sapienza* nominant, ab insula *Methonæ* opposita, olim *Sphagia*, nunc *Sapienza* appellata. In Jonio mari sinus *Cristæus* seu *Corinthiacus*, nunc *Golfo di Lepanthe*, *Patrensis* nunc *di Patrasso*, *Cyllenius* nunc *di Chiarenza*, *Chelonates* nunc *dell' Ar-*

cadia, *Cyparissus* nunc *Zonchio*. In mari della Sapienza, cujus pars est mare Creticum, sinus Messeniacus, qui & *Coroneus* & *Asinius*, nunc *golfo di Coron* sive *di Calamata*, & *Laconicus* nunc *di Colochime* vel *Rampani*. In Aegeo Argolicus, nunc *golfo de Napoli*, & *Saronicus* vel *Salaminius*, nunc *dell' Engia*, ab insula Engia olim *Agina*.

Extra hos sinus Peloponneso vicinæ sunt complures insulæ, & quarum numero Geographus noster exhibet *Corfu*, præscis *Corcyram*, item *Scheriam*, *Cerauniam* & *Pheaciam* nuncupatam, inter maximas maris mediterranei censendam, cujus salubritas, amoenitas & fertilitas hortis Alcinoi locum dederunt. Dividitur in quatuor præfecturas, quas millia hominum plusquam quinquaginta incolere perhibentur. Hinc olim tam apud Græcos, vel Thucydide teste, quam Romanos, *Corcyreensium* potentia celebris fuit. Paruerunt quondam Regibus Neapolitanis, sed variarum ejus regni mutationum pertæsi, circiter ante trecentos sexaginta annos ultro se Venetis dederunt, a quibus in fidem recepti adhuc moderate habentur. Referuntur præterea multæ aliæ, in quibus potissimum *Ericusa* sive *Paxu*, *Echinades*, *Leucadia* nunc *Santa Maura*, *Cephalenia* olim *Samos*, in qua præter cætera notabile est castrum *Asso* vel *Nasso*, & portus *Argostoli*: huic proxima est *Teacbi*, quam & *Cephaleniam minorem* appellant, olim *Ithaca* Ulyssis regnum; *Zacynthos* nunc *Zante*, cujus descriptioni auctor inserit multa memoranda de jejuniis & ritibus ecclesiasticis monachorum Græcorum, hanc & adjacentes insulas colentium; *Scrophades* vel *Stromphides*, nunc *Strivales*, duæ parvæ insulæ, habitationes monachorum, in fabulis ab Harpyis notæ; denique *Prodano* præscis *Prote* dicta. Insulæ maris della Sapienza numerantur tres, *Sphagia* vel *Sphacteria* nunc *Sapienza*, *Teganusa* vel *Cauriera* nunc *Gabrera*, item *Tuscella*, & *Venetico*. In Aegeo mari vel Archipelago occurrit prima *Cytherea* nunc *Cerigo*, natale solum Veneris, cujus templum & imaginem auctor depingit: circumdant eam aliæ minores, parvi momenti, inter plures autem alias quæ recensentur, maxime notabiles sunt *Agina* nunc *Engia*, *Culuri* olim *Salamis*, nunc quoque *Santa Bursa* dicta, Homero *Cranæ* vocata. Progreditur Italus noster inde in terram continentem, ubi describit *Megarum* cum egregiis ex antiqua historia repetitis narratiunculis; huic adnectit illum a

Themi-

Themistocle triplicem constitutum portum Pyræum Atheniensium, nunc *Port Lion* vel *Porto Leone*, deinde ipsas Athenas, lumen Græciæ, & Atticam secundum præsentem statum diligenter exponit. Isthinc trajicit in Eubœam insulam, quam præci *Chalcidem* quoque nominaverunt, nunc *Negroponte*, de qua multa memoratu digna refert, & inprimis fluxum & refluxum maris mutabilem in euripo Euboico. Hunc singulis mensibus duplicem esse ait, regularem alterum, a novilunio prioribus novem diebus usque ad lunam falcatam, ac rursus a decima quarta luna usque ad vicesimam, denique tribus extremis mensis diebus, & hoc toto tempore Oceani fluxui similem ac velut imperio temporum obnoxium, adeoque bis de die statis vicibus affluentem inque sese quasi remeantem. Ast irregularem alterum die decimo, undecimo, duodecimo, tertio decimo, & rursus a vigesimo primo usque vicesimum sextum cujusvis mensis lunaris diem, quibus quasi discors duodecies, tredecies, imo quaterdecies quotidie ætus reciprocet, ita tamen ut ultra pedè unicum, raro ad duos, unda non intumescat, quum in nonnullis Oceani litoribus ad octoginta ulnas exæstuet recedatque. Tum illud quoque singulare est in euripo, quod quum Oceani aquæ refluxuendo quasi in altum se recipiant, in affluxu vero litoribus superfundantur, in euripo longe aliter hæc fiant. Namque in eo ascensus vel exæstuatio undarum contingere dicitur fluctibus versus insulas Archipelagi, ubi mare liberum est, decurrentibus, descensus autem vel refluxus, quando fluctus versus Thessaliæ superiora littora appelluntur. Posthæc describitur castrum *Pagasa* vel *Volo* ad sinum Pelasgicum vel Jolciacum, porro *Thessalonica* nunc *Salonichi*, celeberrimum emporium, inde sinus *Crissæus* vel *Corinthiacus*, nunc *golfo di Lepanto*, cum duobus castris ad ejus os sitis, gallice *Dardanelles de Lepanthe* nuncupatis, ac ultimo ipsa *Naupactus* sive *Lepanto*.

Hæc summa est libelli, qui uti jucundus cognitu, ita hoc tempore, dum victricia Venerorum arma partem maximam locorum, quæ tam pulcre descripta sunt, peragrant & recuperant, insignem lectoribus afferet utilitatem.

DETHLEVI CLUVERI E SOC. REG. ANGLIC.

Monitum ad Geometras.

Eeee

Exhibui-

Exhibuimus inter Acta anni superioris & quidem mense Julio
 generales quasdam notiones, de singulari Clarissimi hujus Auto-
 ris invento circa quadrandum circulum, recepimus præterea nos
 brevi daturos methodum, qua irrationales quantitatum distractio-
 nes evitari, (utpote quarum perdifficili connexionione mensura Cyclica
 ab omni ævo insuperabilis fuit habita) tum per novam quandam
 infinitorum similium seriem figuræ geometricæ determinari pos-
 sint, quam promissi fidem citius quidem exsolvere potuissemus, ni-
 si ipsi Autori publicationem harum novitatum parumper adhuc dif-
 ferre placuisset, ob certas rationes suo loco edifferendas: Ex eo-
 rum enim videtur esse numero, qui non tam aliis, quam sibi philo-
 sophantur, neque est quod dubitemus quin eo copiosius abstrusum
 ac permagnum scientiæ apparatus ad tanti problematis constru-
 ctionem necessarium, publicæ luci impertiri velit. Primam qui-
 dem descriptionem, (uti tum temporis innumus) incuria cujus-
 dam mercatoris sufflaminatam, ac male nobis redditam, sed denuo
 ab Autore revisam ac succinctius expositam, statim ac schemata
 quædam huc spectantia æri fuerint incisa, in Actis nostris expositu-
 ri sumus, hoc interea ad Geometras monito viam ad reliqua pa-
 rantes. Certiores scilicet reddit Autor Cl. harum rerum curiosos,
 in dimetienda variorum spatiorum magnitudine Geometras
 hucusque omnes deceptos fuisse, ac vixdum unicam ex figuris cur-
 vilineis debito modo a quoquam comprehensam, nullum quoque
 centrum gravitatis vel magnitudinis iniis præcise exploratum,
 nullam curvæ rectificationem absolute inventam, omnesque mo-
 tuum regulas ex curvarum indole deductas, lubricas, incertas at-
 que innumeris objectionibus obnoxias esse. Exempli loco servi-
 re poterit notissima illa curva Tetragonalis, vulgo *Parabola* dicta,
 cujus quadraturam ab Archimede rite inventam jam per viginti
 secula tota Mathematicorum cohors credidit, Autori tamen no-
 stro, eandem secundum sua principia pressius examinanti, constitit,
 Parabolam ad inscriptum sibi Triangulum non habere rationem
 quam 4 ad 3, sed ut $\frac{4N^2-1}{3N^2}$, supponendo N denotare numerum in-
 finitorum similium, ex quibus parabola componitur, ita ut illa ratio
 $\frac{4}{3}$ sit iusto major. Archimedis enim & reliquorum Mathematicorū
 ratiocinia excedunt per $\frac{1}{3N^2}$, errore quidem ob exiguitatem insen-
 sibili

fibili, atque in praxi mechanica plane contemnendo, qui tamen parabolam numeris absolutis haud exprimendam, sed inter figuras irrationales collocandam satis arguit. Sic spatium exterius circa parabolam (in parallelogrammo eidem circumscripto) ad interius habere rationem subduplam vulgo traditur, sed Autoris nostri indagine idem determinatur per $\frac{2N2+1}{4N2-1}$. Innumeras præterea alias curvas, Geometris ne quidem nomine vel specie cognitās, simili methodo dimensus est, inter quas vel primo loco occurrit curva Trigonalis, cujus spatium ad Triangulum inscriptum est ut $\frac{4N-1}{3N}$, ipso parabolico ut genesi sic forma rationis simplicius. Erroris fontem ut detegat, ostendit, omnes quadrandi vias vulgo usitatas, peccare contra primam homogeneorum legem, tum rerum elementa quantumvis exigua ac quantillæ magnitudinis assumantur, nisi legitima atque ex ipsius formæ indole petita fuerint, nunquam naturalem perfectionem attingere: vulgares itidem regulas, quibus progressionum geometricarū summa in infinitum protensa colligi solet, veritati minime congruere: duo enim supponi passim principia plane chimærica, neque ulla ratione a quoquam demonstrata, quorum 1. est dari ultimum quendam in hujusmodi seriebus infinitis terminum. 2. hunc ipsum ob continuo decreascentem parvitatē tandem degenerare in quoddam Non - quantum sive Non - ens aut nihil, cum e contrario per *κωνήν ἐννοίαν* constet, ultimum terminum hic plane exulare, ac frustra nihilum quid fingi, ubi perpetua qualitatis subdivisio adest, ita ut passus illi in infinito multitudine quidem sint innumerabiles, lineis tamen sive numeris idealibus ex similitudine extractis reddantur comprehensibiles, quælibet enim lineæ infinitum progressionum numerum representare potis est. In perquirenda porro magnitudine Corporum sive solidorum curvilinearum Autor testatur tot fere errores in Mathematicorum libris inveniri, quot propositiones ad eorundem dimensionem adduci solent: ignorata enim superficierum exacta mensura per earundem rotationem circa axes præcisionem geometricam haud perfici aut corrigi, cuius patet. In Circulo autem & iis figuris, quæ in - & extra orbem decurrunt, quomodo per infinitam rationum compositionem, abstrusissimo quodam artificio infinitum terminari possit, Autor suo loco ostensurus est. In gratiam interim eorum, qui

numeros illos triquadratos, quorum nexu circuli dimensio procedit, frustra se quævisse conqueruntur, libet eosdem aliquosque hic deductos exponere, illico enim constabit quomodo summa primi & secundi efficiat quadratum, tertius autem subtractus a primo & secundo duos similiter relinquat quadratos. Sunt enim

$$1. \quad 0. \quad 0$$

$$2. \quad 2. \quad 1$$

$$6. \quad 3. \quad 2$$

$$12. \quad 4. \quad 3$$

$$15. \quad 10. \quad 6$$

$$20. \quad 10. \quad 4$$

& sic in infinitum.

Horum namque complicatione spatium cyclicum veluti per partes in infinitum rationales compingitur, summam perpetuo similitudinem & positionis & divisionis observando: quamvis innumeris aliis modis eadem collectio obtineri possit. DIVINAM proinde SPATII SYNTHESIN atque ANALYSIN ab Autore magna industria pervestigatam, non immerito omnis Philosophiæ Naturalis clavem ipse statuit, quid enim sit Primum, quid Ultimum, quidnam Simplex vel Compositum, Totum vel Pars, Perfectum vel Deficiens, Simile vel Dissimile, Continuum vel Contiguum, Commensurabile vel ἀλογον, Par vel Impar, ac veluti summa rerum capita ac principia, immensis adhuc tenebris involuta, ex universalibus formarum conjugationibus methodo geometrica sibi potius indagandum esse credit, quam frivolas atque inanes illas distinctiunculas penes Metaphysicos passim occurrentes sectari; præsertim cum de Natura Infiniti non tam superstitiosa quam barbara subinde jactentur axiomata. Sed de his omnibus, in actis mensium proximorum, Autoris mentem uberius declarabimus.

D. MICHAELIS DE MOLINOS, SACER-
dotis Manu ductio spiritualis, una cum tractatu ejus-
dem de quotidiana communione, fideliter & stylo Mystico-
rum conformiter translata a M. Aug. Herm.

Franckio.

Lipsiæ, sumptibus Reinhardi Wæchtleri, 1687, in 12.

DECRE-

DECRETUM INQUISITIONIS ROMANÆ
contra Michaelē de Molinos.

Romæ & Florentiæ, apud hæredes Franc. Honufrii,
 superiorum permisso, 1687, in 8.

Cum sub auspicia hujus anni *Manuductionis* Michaelis de Molinos mentionem fecissemus, non pauci Italica lingue imperiti optarunt, ut latina civitate donaretur. Horum tandem votis satisfactum esse, nunc indicandum duximus. Quam occasione illorum quoque desiderii aliquid dabimus, qui, ut *Decreti* contra Michaelē de Molinos nuper publicati summa capita referremus, cupierunt; etiamsi vix inter ERUDITORUM ACTA fanatici illius *propositiones*, decreto insertæ, locum mereantur.

Scilicet feria V. die XXVIII. Aug. 1687. in *Generali Congregatione Sanctæ Romanæ & universalis inquisitionis propositiones* sexaginta octo Michaelis de Molinos, a quo, [verba sunt ex decreto papali excerpta,] fuerunt pro suis recognita, & de quibus *propositionibus*, tanquam a se dictatis, scriptis, communicatis & creditis ipse convictus & respective confessus est, damnatæ sunt, tanquam hereticæ, suspectæ, erroneæ, blasphemæ, piarum aurium offensivæ, temerariæ, Christianæ disciplinæ relaxativæ & everisivæ & seditiosæ respective. Idem decretum ipso factum tum omnibus dignitatibus & beneficiis privat, tum vinculo anathematis, a quo nullus Romano Pontifice inferior, excepto articulo mortis, absolvere valeat, innodat illos, qui impostertum aut similiter locuti fuerint, scripserint vel crediderint, aut alia hominis opera impreserint, legerint, apud se retinuerint & non extradiderint Inquisitoribus, qui ut comburantur, curare debent.

Propositionum illarum Italice conscriptarum summa huc redit: Anima, via interna incessura, nihil operando annihilare se debet, fierique instar corporis mortui, adeoque nec cogitare de ulla re, sive DEO, sive salute æterna, sive peccatis, horumque penis, nec velle, nec agere, nec sentire quicquam. Deus enim solus in nobis absque nobis agere vult; Huic relinquenda est omnis cogitatio de nobis. Ab hoc nihil petendum, quia petere est velle, ut

Deus non suam, sed nostram voluntatem exequatur. Quamvis ore preces recitentur, non tamen opus est, ut ea ab anima suis meditationibus aut ratiocinationibus adjuventur. Nec *fides* requiritur, nisi obscura & generalis, non autem distinctam *attributorum Dei & Trinitatis* notitiam complexa. Non *excitanda* devotio nostra, quin semper permanendum est animæ internæ in *quiete* imperturbabili ac *resignatione passiva*, & si forte ante aut post sacram communionē motus quidam humiliationis, petitionis, gratiarum actionis sentiri occipiant, statim *sedandi* sunt. Faustum est signum, si anima *fastidierit* discursus de Deo & virtutibus, ac ne orationem quidem dominicam recitare potuerit. Via internæ nihil negotii intercedit cum *confessione* aut *confessionariis*, cum *casibus conscientiae*, cum *theologia* & cum *philosophia*. Animabus mystice mortuis Deus impossibilem reddit confessionem, ipseque illius defectum supplet per gratiam præservantem, duplo majorem ea, quam percepturæ fuissent ex sacramento: ideoque istis non *consultum est* tali in casu accedere ad sacramentum poenitentiae, *quia non possunt* (a Deo scilicet ipso impeditæ). Pervenitur hac via ad *mortem mysticam* sensuum, anima que redit ad *principium* suum, essentiam nempe divinam, in qua manet deificata (*divinizzata*). Deus olim *faciebat sanctos* mediantibus tyrannis, hodie *mediantibus diabolis*, qui *physice* adigunt corporis membra ad actus venereos aut flagitiosos alius generis. Incitet interim Satan, sentiat natura, cogatur corpus facere, quicquid Satanus voluerit, nil interest, modo anima interna nec consentiat, nec resistat nisi *resistentia negativa*, nec inquietetur istis, quæ natura aut corpus facere coguntur, sed *resignata* maneat. Utrum autem hæc vel illa anima sponte peccet, an vero per *violentias* diabolicas actum, (qui *peccatum* dici mereretur, si consensus animæ accederet,) exerceat, ex *lumine actuali* quodam divinitus dato *dignoscere* se posse, *Michael de Molinos* asseruit.

Sed ohe jam satis est. Desinimus igitur, & hæc hujusque furfuris alia dogmata toto pectore execramur. Non diffitemur autem, aliqua iisdem propositionibus inesse, que melioris commatis sunt; v. g. *Crucem voluntariam mortificationum esse onerosam & absque fructu; nullam creaturam, nec Beatam Virginem, nec alios Sanctos*

Sanctos in corde nostro sedere debere, quia id solus Deus occupare velit, &c. Absit vero, ut de illius in hujusmodi dogmatibus consensu nobis gratulemur.

LIBRI NOVI.

Dn. Viti Ludovici a Seckendorf Commentarius Historicus & Apologeticus de Lutheranismo, sive de Reformatione religionis ductu D. Martini Lutheri stabilita: in quo Ludovici Maimburgii Historia Lutheranismi Latine versa exhibetur, corrigitur & suppletur &c. Lipsiæ, 1688. in 4.

Il Cristiano instruito nella sua Legge; Ragionamenti morali di Paolo Segneri, della C. di Jesu. In Venezia, 1687. in 4.

Istoria Descrittione de tre regni, Congo, Matamba, & Angola, compilata dal P. Gio. Antonio Cavazzi da Montecuccoli. In Bologna, 1687. in fol.

Memorie Historiche Geografiche della Dalmazia, raccolte da D. Casimiro Freschor. in Bologna, 1687. in 12.

Meteorologia Artificialis & Naturalis D. Innocentii Cesii. Parmæ 1687.

M. Tullii Ciceronis de Officiis libri tres &c. ex recensione J. G. Grævii, cum ejusdem notis, ut & integris animadversionibus variorum. Amstel. 1688. in 8.

Auli Gellii Noctes Atticæ, cum notis & emendationibus Joh. Frid. Gronovii. Lugd. Bat. 1687. in 8.

Deux Lettres de P. Malebranche, touchant le II & le III Volume des Reflexions de Mr. Arnauld. à Rotterdam, 1687.

Nouvelles Accusations contre Mr. Varillas, ou Remarques Critiques contre son premier Livre de l' Histoire de l' Heresie, par Mr. de Larroque. à Amsterdam 1687.

Philosophiæ Naturalis Principia Mathematica, authore Isaaco Nevvtoni in Acad. Cantabrig. Matheseos Professore. Londini, 1687. in 4.

Essais de Theologie sur la Providence & la Grace, contre Mr. Jurieu, à Francfort, 1687. in 12.

Traité des Benefices de Frà Paolo Sarpi. Seconde edition augmentée de Notes. à Amsterdam, 1687. in 12.

Medicina Theorico-Practica ad sanio rem seculi mentem centenis & ultra Consultationibus digesta, authore Pompejo Sacco. Parmæ, 1687. fol.

Petri Francii Laurus Europæa; seu celebres Christianorum de Turcis victoriæ. Amstel. 1687. in 8.

Traité de l' Eglise en forme d' Entretien, par Mr. Brueys. à Paris 1687. in 12.

L' Etat present de la Puissance Ottomane, avec les causes de son accroissement, & celles de sa Decadence, par le Sr. de Vigneau. à Paris, 1687. in 12.

S. Ambrosii Opera ad manuscriptos editosque codices emendata, studio & labore Monachorum Ordinis S. Benedicti, e Congregatione S. Mauri, Tomus I. Paris. 1686. fol.

Conversations sur diverses matieres de Religion. à Amsterd, 1687. in 12.

Agneau

Agneau Pascal, ou Explication des ceremonies, que les Juifs observoient en la manducation de l'Agneau de Pasque, appliquées dans un sens spirituel à la manducation de l'Agneau Divin dans l'Eucharistie. A Cologne 1686. in 8.

Harmonie des Propheties anciennes avec les modernes sur la durée de l'Antechrist & les souffrances de l'Eglise. à Cologne, 1686, 1687. in 12.

Vincentii Lirinenfis adversus profanas omnium novitates hæreticorum Com nonitorium, cum notis Stephani Baluzii. Cantabrigiæ, 1687. in 12.

Lettre adressée à Mr. Jurieu, touchant le Regne de Jesus Christ sur la terre. à Utrecht, 1687. in 12.

Le parfait Geographe, ou l'art d'apprendre aisement la Geographie & l'Histoire par demandes & réponses, par Mr. le Coq. à Paris, 1687. in 12.

Examen de l'oppression des Reformez en France, ou l'on justifie l'innocence de leur religion. Amsterd. 1687. in 12.

Verscheide Tractaatjes van Cornelis Bontekoe. In s' Gravenhag, 1687. in 8.

An Essay towards the recovery of the Jewvish Measures and vveights, comprehending their monies &c. by Richard Cumberland. London, 1686. in 8.

Stephani Blancardi Anatomia Practica Rationalis, sive rariorum cadaverum morbis denatorum Anatomica inspectio. Amstel. 1687, in 12.

Suite du Traité des Panacées, ou des Remedes Universels, par Jaques Massard. à Amsterdam, 1687.

Tablettes Chronologiques contenant avec ordre L'Etat de l'Eglise en Orient & en Occident &c. par G. Marcel. à Amsterdam, 1687. in 8.

Histoire de l'origine & des progresz de la Monarchie Françoisé, suivant l'ordre des temps, par Gu. Marcel. à Paris, 1686.

La Morale universelle contenant les Eloges de la Morale, de l'Homme, de la Femme, & du Mariage. à Paris, 1687.

Thomæ Sydenham opera universa, quibus accedunt Additiones novæ ex nupera Londinensi editione excerptæ, & Index rerum & verborum copiosissimus. Amstel. 1687. in 8.

Codex Canonum vetus Ecclesiæ Romanæ, a Francisco Pithæo notis illustratus. Accedunt Petri Pithæi Miscellanea Ecclesiastica; Abbonis Floriacensis Apologeticus & Epistolæ; & Formulæ Antiquæ Alfaræ. Ex Bibliotheca Illustriss. D. Claudii de Peletier, Regni Administræ &c. Parisiis, ex Typographia Regia. 1687. fol.

Jacobi Usserii Opuscula duo, nunc primum Latine edita, quorum alterum est de Episcoporum & Metropolitanorum origine, alterum de Asia Proconsulari. Londini, 1687. in 8.

Errata.

Fag. 302. l. 13. pro *cum lege cui*. P. 389 l. 26. lege *prapostiti*. P. 390. l. 19. pro *altum lege fastum*. P. 394. pro *idem lege ita*. P. 463. l. 29. lege *potentiam*. P. 472. l. 31. lege *Iphiti*. P. 506. post verba, *quo Gideon*, lege in *parenthesi*: *Josnam dicere Pacichellus debuerat*.

